

Vlaams
Parlement

vergadering **C74**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 9 december 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verlaagde btw op sloop en heropbouw – 738 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de promocampagne voor de lastminutevervanging van stookolieketels – 375 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het ontbreken van klimaatdoelstellingen in het beleid van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen – 377 (2020-2021)	9
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangerekende beleidskosten in de elektriciteitsfactuur – 580 (2020-2021)	12
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de burgerprotesten tegen de inplanting van windturbines – 696 (2020-2021)	19
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vraag van België aan de Europese Commissie om meer duidelijkheid te verschaffen over de becijfering van de CO2-reductiedoelstelling met 55 procent – 923 (2020-2021)	25
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe federale vliegwet – 425 (2020-2021)	32
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het coronagerelateerde zwerfvuil – 529 (2020-2021)	34
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het 5G-netwerk in de Vlaamse omgeving en het nog lopende onderzoek van imec – 550 (2020-2021)	38
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de open brief van Voka Limburg over Limburgse investeringen – 585 (2020-2021)	40

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verlaagde btw op sloop en heropbouw – 738 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de Federale Regering besliste enkele weken geleden om de btw voor sloop en heropbouw te verlagen van 21 naar 6 procent. Vlaanderen was daar al langer vragende partij voor. De maatregel geldt vanaf 1 januari 2021, over 23 dagen dus, en dit voor een periode van 2 jaar. Concreet geldt er dus een btw-tarief van 6 procent op het hele Belgische grondgebied voor de afbraak van gebouwen en heropbouw van woningen, met een maximum bewoonbare oppervlakte van 200 vierkante meter. Het moet bovendien gaan om een eigen en enige woning.

Intussen blijkt uit een studie van het Vlaams Energieagentschap (VEA) dat, wat Vlaanderen betreft, slechts 35 tot 40 procent van de woningen in aanmerking komt. Eerder uitte Michel Maus ook al kritiek op de maatregel. Hij was van mening dat “door al die voorwaarden deze belastingverlaging zowel in de tijd als in het toepassingsgebied ervan vrij beperkt is. Het belang ervan mag dus niet worden overschat.”

Minister, hoe beoordeelt u deze maatregel en de studie van het VEA, die zegt dat maar 35 tot 40 procent van de woningen in aanmerking zou komen? Zult u in overleg treden met uw federale collega om een uitbreiding van deze maatregel te bespreken? Op de website van de Vlaamse overheid staat te lezen dat zodra de federale btw-korting van start gaat, de Vlaamse sloop- en heropbouwpremie wordt stopgezet. Zult u dan beslissen om gedifferentieerd de premie stop te zetten, zijnde voor woningen met een oppervlakte tot 200 vierkante meter, en daarboven de premie niet stop te zetten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De invoering van de federale maatregel van 6 procent is op 30 oktober aangekondigd via een ontwerp van programmawet en beperkt tot 200 vierkante meter. Het VEA heeft een eerste analyse gemaakt, en toen was er ook nog geen definitie beschikbaar voor die 200 vierkante meter bewoonbare oppervlakte. We hadden daarover een bezorgdheid en hebben kenbaar gemaakt dat het veel te beperkt zou zijn.

Ondertussen heeft de federale overheid op 21 november meer details gegeven over hoe we die 200 vierkante meter bewoonbare oppervlakte gaan berekenen. Op basis van de federale definitie van die 200 vierkante meter bewoonbare vloeroppervlakte zul je vaak tot 250 vierkante meter kunnen bouwen, waarbij je wel nog onder de 200 vierkante meter aan 6 procent btw kunt vallen.

De federale definitie van 6 procent btw bij sloop en heropbouw is ruimer dan wat we aanvankelijk hadden gedacht. Wij vinden dat goed, want 200 vierkante meter zou wat beperkt zijn voor Vlaanderen. Daar hebben wij nu voldoende informatie over. Ik bekijk de mogelijkheid om in 2021 de Vlaamse sloop- en heropbouwpremie te verlengen en ook te verhogen voor wie niet in aanmerking komt voor de federale 6 procentregeling.

Ik heb een eerste contact gehad met federaal minister Van Peteghem zodat we goed op elkaar kunnen aansluiten, want we moeten echt vermijden dat er een cumul is van beide systemen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling want de middelen zijn schaars. Onze bedoeling is om de sloop- en heropbouwpremie op te trekken naar 10.000 euro en die alleen te gebruiken wanneer je niet onder de federale maatregel valt.

Op die manier vermijden we de dubbele premies die worden gegeven.

Er is een eerste schrijven gericht aan collega Van Peteghem, en wij gaan daar verder mee in contact om het cumul te vermijden. Ik denk dat dat goed is. Verder bekijken we ook of het mogelijk is om die 6 procentregel wat langer van toepassing te laten zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is dan in elk geval positief dat u een duidelijke definitie geeft van wat onder die 200 vierkante meter valt. Ik hoop dat er geen discussie is omtrent de definitie, zodat we achteraf niet in de problemen komen met creatieve Vlamingen of minder creatieve Vlamingen. Want wat is dan op een bepaald moment 200 vierkante meter? Ik dacht altijd dat het 200 vierkante meter extra muros je woning was, maar blijkbaar is dat dus niet het geval. Want u zegt zelf dat een garage bijvoorbeeld niet wordt meegeteld. Men gaat dus intra muros gaan rekenen. Ik denk dat de EPB-verslaggever (energieprestatie en binnenklimaat) daar perfect zijn werk kan doen om te kijken of dat nu binnen of buiten die 200 vierkante meter netto valt, zoals het federaal wordt gedefinieerd.

Ik heb twee bijkomende opmerkingen of vragen. Ik zag gisteren een bericht passeren dat de federale wetgeving ook zou worden teruggefloten door de Raad van State, en dat de Raad van State dus nog niet volledig akkoord gaat met wat nu op papier staat. Stel dat de Raad van State gelijk krijgt en men deze regel niet kan invoeren vanaf 1 januari 2021, en men dan eventueel de wetgeving federaal moet aanpassen, waardoor het misschien pas een aantal maanden later in voege kan treden, wat gaan we dan doen om zeker te zijn dat we geen cumul hebben van de beide maatregelen?

Ik weet wel dat je kunt zeggen dat je moeilijk vooruit kunt kijken, maar dat wordt wel iets dat eventueel op ons kan afkomen als we het federaal moeten uitstellen. En ondertussen gaat u wel met die slooppremies beginnen.

Ik vind het een goede zaak dat u met uw federale collega's probeert te overleggen om dat permanent te maken, want zoals het nu federaal bepaald werd, is dat volgens mij slechts voor twee jaar geldig. En wat dan? Eer mensen iets hebben gekocht, een bouwaanvraag hebben ingediend enzoverder, ben je al gemakkelijk een jaar kwijt. Als je je dossier dus niet bent begonnen in 2021, zou je al niet meer in aanmerking kunnen komen.

We zijn ook te weten gekomen dat u, doordat u zegt dat die 200 vierkante meter duidelijker wordt gedefinieerd, je de facto gaat naar woningen van ongeveer 250 vierkante meter bruto. Hebt u er dan een zicht op hoeveel procent van de woningen eventueel wel in aanmerking komen? Bij die 250 vierkante meter zoals die eerst was vastgelegd was er sprake van 35 à 40 procent. Maar als dat in werkelijkheid ongeveer 250 vierkante meter zou zijn, op hoeveel procent dekking zitten we dan?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Goeiemorgen, collega's. Ik had dezelfde vraag als collega Gryffroy: op welk percentage van de bouwprojecten zouden we komen met de bekendmaking van de wat ruimere definitie die de federale overheid hanteert? Ik hoor u nu spreken over 250 vierkante meter. Dat is een goede zaak, daar vallen al heel wat meer projecten onder. Ik had ook graag nog iets meer uitleg gehad over hoe u precies de complementariteit van de slooppremie wilt hanteren met de federale btw-verlaging, zowel naar de aanvraagprocedure toe als bij de eventuele controle achteraf. Wordt er samengewerkt met de twee administraties, en op welke manier gaat dat concreet verlopen?

Ik denk dat we allebei blij zijn met de federale maatregel. We waren er op Vlaams en federaal niveau met alle partijen al lang vragende partij voor. We kunnen er alleen maar blij om zijn dat er nu een grote stap wordt gezet op federaal niveau. En het is ook een goede zaak dat we complementair daarmee een Vlaams beleid kunnen voeren om die panden die niet onder de btw-verlaging vallen, te blijven ondersteunen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, die btw-verlaging is voor Vlaanderen een goede zaak. Iedereen is daar voor. De enige bezorgdheid die we hadden namens Vlaanderen is dat er op dit moment te weinig huizen onder vallen. Toen we uitgingen van die 200 vierkante meter was het tussen 35 en 40 procent van de huzaren. Met de definitie die we nu hebben, is het tussen 50 en 65 procent volgens onze diensten. Dat is inderdaad een pak meer. We moeten natuurlijk nog even wachten op een definitieve regeling.

Er is een eerste contact gelegd met federaal minister Van Peteghem. Zodra er een definitieve regeling is, gaan we opnieuw samen zitten om te vermijden dat er dubbele premies worden aangevraagd. Dat is niet de bedoeling. Als er een definitieve regeling is, zouden we graag de slooppremie in aanmerking laten komen voor zaken die nog niet onder de federale regelgeving vallen, maar dat is alleen maar een intentie die ik heb. Natuurlijk moet ik dat nog voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Voorlopig blijft alles zoals het is. Collega Gryffroy, het kan nog even duren. Dat weten we niet. Onze slooppremie is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. We blijven gewoon voortdoen zoals we bezig zijn. Zodra de federale regelgeving in werking is getreden, zodra we goed hebben afgestemd wat de wettelijke definitie is en zodra het door de Vlaamse Regering is bekeken, eventueel met een aanvullende regeling, kunnen we dat natuurlijk bekijken.

Met de labelpremie en het renovatiekrediet volgend jaar is het belangrijk om de Vlaamse regeling nog even te laten zoals die nu is, maar zodra er op het federale niveau duidelijkheid is, gaan we aan de slag.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dat is de boodschap die de Vlaming wil horen. Dat er geen gap zal zijn tussen wat er nu al op Vlaams niveau is beslist en wat er eventueel op het federale niveau komt. Dat is een duidelijk antwoord. Zodra de federale overheid een definitieve beslissing neemt en alles kan worden uitgewerkt, zorgt u ervoor dat er geen dubbele premie is. Er zal ook geen gap zijn tussen onze maatregel en de eventuele nieuwe federale maatregelen. Dat is goed nieuws.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de promocampagne voor de lastminutevervanging van stookolieketels – 375 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, mijn vraag om uitleg heb ik een paar weken geleden ingediend, toen er een promocampagne liep onder het motto 'vervang uw mazoutketel vóór het stookolieverbod', waarbij een producent van mazoutketels een mooie korting gaf voor de snelle vervanging van oudere ketels terwijl het nog mag.

Dat was de boodschap. Het was een soort lockdownfeestje voor stookolieketels, was mijn indruk. Als men dat soort promo moet voeren, toont het aan dat de vraag aan het teruglopen is en dat men probeert om er zo snel mogelijk vanaf te raken. Het is uiteraard de aangekondigde en terechte bedoeling van de Vlaamse Regering om dat zo snel mogelijk uit te faseren.

Daar staat dit toch wel haaks op, want lockdownfeestjes, zelfs als er besmettingen zijn, zijn met wat geluk in een paar weken voorbij, maar een mazoutketel gaat decennia mee. Dat betekent dat wie er vandaag nog een installeert, ons nogal vastketent voor ongeveer twintig jaar aan een technologie die we eigenlijk zo snel mogelijk vervangen willen zien, en waar we ook steun geven om ervan af te stappen.

Goed, de campagne is ondertussen misschien voorbij, maar ik neem aan dat de verkoop wel nog altijd verdergaat. Ik heb trouwens geen idee of de campagne voorbij is, eerlijk gezegd. Maar het leek mij toch nuttig om eens te informeren of u, minister, ten eerste weet had van deze campagne, of daar een reactie op geweest is en of er niet een tandje bij moet worden gestoken om te voorkomen dat we naar een heel grootschalige lock-in van verouderde technologie gaan, nu het nog kan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Tobback, ik ben het met u eens. Misleidende, foute informatie is eigenlijk gewoon niet correct. We zien de laatste tijd geregeld dat commerciële bedrijven in hun communicatie gewoon onwaarheden vertellen, dingen die niet kloppen.

In dit geval gaat het over het verbod op de vervanging van stookolieketels, dat er binnenkort inderdaad zal aankomen. U weet dat we bezig zijn met die uitfasering en dat zal kortelings ook naar de Vlaamse Regering moeten gaan. Ik ben wel goed aan het kijken naar dat flankerend beleid voor de meest kwetsbare groepen die die vervanging zullen moeten doen. Zodra ik daar een beleid rond heb, moeten we die uitfasering doen. Maar ik vind het wel heel vreemd dat die commerciële bedrijven mensen blaasjes wijsmaken. En ze doen dat eigenlijk puur uit eigenbelang. We hebben daarom ook een brief opgesteld die we eerstdaags zullen versturen naar de sector, met de vraag dat ze dergelijke foutieve informatie niet mogen publiceren.

We zien inderdaad dat in heel wat steden, bijvoorbeeld ook in Antwerpen, de grootste effectieve daling van CO₂ te danken is aan het vervangen van de stookolieketel, door onder meer aardgas. Ik denk ook dat heel wat lokale besturen daar ook wel in zullen volgen. Het is ook wel een moeilijke maatregel voor heel wat mensen, denk ik. We gaan dat dus goed moeten aanbrengen. Daarom vind ik het wel heel belangrijk dat daar een flankerend beleid naast staat, zeker bij diegenen die het financieel heel moeilijk hebben. Ik wil die groep echt niet voor het hoofd stoten. Dat is iets wat we moeten doen en moeten uitvoeren. Het lijkt mij zeer correct dat u deze vraag stelt en dat ik de sector op het matje roep.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Daar zou ik graag bij zijn, moet ik zeggen, maar het mag met een camera zijn.

Bedankt voor uw antwoord, ik denk dat we het met elkaar eens zijn dat dit niet kan en dat er wel degelijk een risico bestaat dat mensen hierdoor verleid worden, zeker mensen voor wie het inderdaad niet zo evident zal zijn om die mazoutketel te vervangen door een andere technologie.

Het zal niet voor iedereen evident zijn. De cijfers die u noemt zijn de cijfers van een stad, en in een stad is dat natuurlijk wat gemakkelijker, omdat er aardgasaansluitingen

liggen en er dus maar een heel korte aansluiting moet worden gelegd. De kosten zijn dan vrij beperkt.

In het buitengebied is het vaak wat minder evident om een bestaande mazoutketel te vervangen en dan zal de verleiding groot zijn om dat nog snel te doen en ervan af te zijn. Ik kan mij voorstellen dat iemand van 65 nog snel een ketel zal willen installeren. Dan is hij ervan af en valt men hem niet meer lastig.

U zult dus met een flankerend beleid moeten komen dat echt wel wat oren en poten heeft om daar iets aan te doen. Ik hoop dan opnieuw dat dat niet beperkt blijft tot steunmechanismen die alleen toegankelijk zijn voor wie ze niet nodig heeft. Ik denk aan de hele discussie rond renovatiesteun. Ik wil u toch echt oproepen om de sector hard op het matje te roepen. U mag zich laten gaan wat mij betreft, met mijn complimenten. U kunt dat, daar heb ik alle vertrouwen in.

Langs de andere kant zult u toch meer moeten doen dan dat. Ik vraag toch dat we heel snel zicht krijgen op die flankerende maatregelen, dat daar duidelijkheid rond is. Zo kunnen we mensen helpen te overtuigen. Want dit is toch een doelstelling die we allemaal delen, lijkt mij.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, het is inderdaad niet de eerste keer dat de sector misleidende informatie spuit. Ik denk bijvoorbeeld ook aan de campagnes rond PV-installaties. Mensen worden aangemoedigd om nog snel een PV-installatie te plaatsen om van de terugdraaiende teller te kunnen genieten, terwijl we weten dat het niet in uw of onze handen ligt of dat in orde komt. Dat is bijzonder laakbaar. Misschien is het een goede suggestie om een soort code van goede praktijk te laten ondertekenen of te onderhandelen met de brede energiesector om dit soort praktijken voor eens en voor altijd uit de wereld te helpen.

Rond energiecontracten is er ook zoiets getekend, en dat heeft op het terrein voor heel wat verbeteringen gezorgd. De echte kwajongens kun je er nooit helemaal uit halen, maar het zou goed zijn als de meeste bedrijven die handel drijven in die sector, daardoor worden gevat.

Minister, het is voor mensen vaak heel moeilijk om te beoordelen wat de goede verwarmingstechniek is voor bij hen thuis, zeker bij een grondige renovatie. Vaak gaan mensen af op de informatie die één installateur geeft. Ik ga ervan uit dat de meeste installateurs van goede wil zijn, maar ze raden vaak aan wat ze het beste kennen.

Minister, is er een mogelijkheid om een soort campagne op te zetten om een beslissingsboom te communiceren naar de mensen over welk soort verwarmingstechniek er vandaag interessant is bij een grondige renovatie of bij nieuwbouw? Die informatie ontbreekt momenteel volledig.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is inderdaad ergerlijk dat er nog vlug vlug misbruik wordt gemaakt van het vertrouwen dat mensen hebben in hun installateur. Meestal is het een goede installateur als hij de problemen oplost voor zijn klanten, en niet noodzakelijk prijsgebonden. Soms is het ook een vertrouwenspersoon, want als de verwarming stuk is, zijn de mensen blij dat de installateur dat binnen de kortste keren komt herstellen, want anders zitten ze in de kou. Het is eigenlijk een vorm van misbruik van het vertrouwen tussen installateurs en klanten.

Ik ben niet geneigd om de vraag van collega Danen te volgen, omdat de overheid technologie-neutraal moet zijn. Als ze promotie maakt voor wat het beste systeem is, dan maak je keuzes. Het is heel gevaarlijk om vanop afstand een keuze te maken,

omdat iedere woning anders is. De overheid moet er wel voor zorgen dat het label van de installateur – daar bestaan examens en opleidingen voor – op een hoog niveau staat, zodat het vertrouwen tussen installateur en klant kan blijven bestaan.

Collega Tobback, dergelijke acties ondermijnen voor een stuk dat vertrouwen. Net daarom moeten we dat streng veroordelen, omdat we het vertrouwen tussen installateur en klant hoog moeten houden. Het is nog altijd de installateur die weet wat de beste oplossing is voor een bepaalde woning.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het is niet de eerste keer dat ik de sector op het matje roep. Ik heb dat ook gedaan in het dossier dat ze eigenlijk nog in orde moeten brengen inzake bodemverontreiniging. Dat is nog altijd niet in orde. Ze weigeren stappen te zetten in een engagement dat ze tien jaar geleden al hebben genomen. Ze laten hun eigen klanten in de steek, en dat is beneden alle fatsoen. Daar hebben we een duchtig woordje over gesproken, maar voorlopig zoeken we naar hefbomen om hen te dwingen. Dat is echter heel moeilijk. Ik heb er met mijn administratie over gesproken wat we kunnen doen zodat ze tot actie overgaan. Voorlopig hebben we heel weinig hefbomen.

Ik heb dat ook al besproken met de federale collega's, om de sector te doen bewegen. Die engagementen zijn destijds ondertekend, maar men vertikt het en laat de mensen gewoon in de steek, mensen die jaren trouwe klant zijn geweest en die met gigantische kosten zitten. Dat is nog een dossier dat echt op mijn maag ligt. Dit is nu een ander. Ik zal hen daarop aanspreken.

Wat de uitfasering van stookolieketels betreft, is het inderdaad belangrijk dat we de mensen op het moment dat alles klaar is, de uitfasering en de flankerende maatregelen, ook goed informeren. Dat is hét moment, als men de stookolieketel wegdoet, dat men ineens een duurzame keuze maakt, die toekomstgericht is en die langer meegaat dan tien jaar. Ook dat aspect zullen wij met onze diensten in orde brengen, om de mensen goed te informeren.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Bedankt, minister. Het zijn daadkrachtige woorden. Ik hoop dat er daadkrachtige daden zullen volgen, want het is inderdaad een sector die het algemeen belang niet altijd heel hoog neemt en die inderdaad op een vrij bizarre manier puur eigenbelang nastreeft, ten koste van alles, zelfs van een goede reputatie.

Ik wil nog even kort reageren op de stelling van collega Gryffroy dat de overheid te allen prijze technologie-neutraal moet zijn. Ik denk, collega, dat u daar een beetje al te eenvoudig ideologisch bent. Op het moment dat we als overheid beslissen om stookolieketels uit te faseren, zijn we natuurlijk al niet meer technologie-neutraal. Het is wel degelijk onze taak om, als we een aantal keuzes maken voor de toekomst, te proberen alles in het werk te stellen om mensen ook te helpen, om die keuzes mogelijk te maken en hen daar ook correct bij te adviseren. Dat is nog wat anders dan opleggen. Gewoon zeggen: 'trek er uw plan mee, we zien wel', daarmee gaat u een beetje al te kort door de ideologische bocht. Maar we zullen die discussie een andere keer voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het ontbreken van klimaatdoelstellingen in het beleid van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen – 377 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (sp.a): Minister, de organisatie FairFin publiceerde een paar weken geleden een rapport, getiteld 'Publieke investeringsmaatschappijen en de klimaattransitie', waarin ze na grondig onderzoek aantoonde dat de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), het voornaamste investeringsvehikel van de regering, er in al de miljarden euro's die ze beheert en investeert, geen enkele strategie op na houdt om klimaat- en milieudoelstellingen te integreren in haar investeringsbeleid, noch in de keuzes van participaties, noch in de keuzes van steunverlening, bijvoorbeeld in de vorm van waarborgen, en dat ze daar eigenlijk ook niet over rapporteert. Je hebt een externe onafhankelijke instelling nodig die zich daar eens over buigt, om daar enige duidelijkheid over te krijgen.

Op een iets mindere schaal doet hetzelfde probleem zich voor bij de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv). Die wordt minder rechtstreeks aangestuurd door de Vlaamse Regering, maar de Vlaamse Regering is wel nog altijd voor 27 procent aandeelhouder en heeft dus ook in de Gimv een beslissende stem.

Dat is blijkbaar toch een vrij unieke situatie in Europa, tenminste als je kijkt naar het West-Europese deel, waar de Vlaamse Regering zich graag aan spiegelt. Bijvoorbeeld instellingen als de Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) in Duitsland, de Franse Deposito- en Consignatiekas en de Europese Investeringsbank (EIB) hebben allemaal al duidelijke keuzes gemaakt om doelstellingen als klimaatneutraliteit, duurzaamheid en circulaire economie in te schrijven in hun missie, en dus ook in hun investeringsbeleid. En ze rapporteren daar ook heel duidelijk over.

Ik heb toch heel erg de indruk dat PMV, al dan niet bewust, heel erg achterloopt op de ontwikkelingen in de rest van Europa op dit vlak. Het leek me interessant om daar eens op in te gaan, omdat de Vlaamse Regering zelf PMV denkt te kunnen gebruiken om middelen zoals die uit de Green Deal en Invest Europe naar Vlaanderen te halen. Het staat zelfs al in uw begrotingsaankondigingen, dat daar middelen voor zullen worden gebruikt. Maar die middelen van de Green Deal en Invest Europe zijn door de Europese Commissie uitdrukkelijk gekoppeld aan ambities en doelstellingen rond klimaat en milieu. En zoals het er nu voorstaat, heeft de Vlaamse Regering geen enkele manier om aan te tonen dat het geld dat ze naar hier zou halen, ook daarvoor zal worden gebruikt. Integendeel zelfs, het trackrecord van PMV is er niet bepaald een om fier op te zijn. Er is de hele FNG-saga waar men miljoenen aan gaat verliezen. PMV heeft ook steun gegeven aan een grote promotor van schaliegas als INEOS, wat compleet haaks staat op klimaatbeleid.

Het leek mij toch nuttig om uw antwoord te vragen op een aantal punten, minister. Hoe komt het dat ondanks de grote klimaatdoelstellingen die u promoot in de Vlaamse Regering, er maar 2 procent van de middelen van PMV, toch het voornaamste investeringsvehikel, in energie en milieu is geïnvesteerd? Hoe denkt u dat u de middelen van Europa, uit Invest Europe en het Next Generation Fund, naar Vlaanderen zult kunnen krijgen, als u ze niet kunt inzetten voor hernieuwbare energie en klimaatdoelstellingen?

Mijn persoonlijke suggestie is: gebruik dat dan voor het renoveren van woningen. Dat zal beter werken dan de premies die, zoals de voorzitter deze week heeft aangetoond in haar vraag, eigenlijk niet gebruikt worden.

Denkt u niet dat als PMV niet transparanter gaat zijn in die doelstellingen, en harder en duidelijker gaat zijn dat ze die doelstellingen nastreeft, het überhaupt moeilijk zal zijn om Europa te overtuigen en geld naar hier te krijgen?

Ik heb deze vragen in een andere versie ook gesteld aan uw collega Crevits, bevoegd voor de economie. Ik vond het op zich al raar dat er geen gezamenlijk antwoord kwam. Het lijkt me toch wel nuttig dat daar eens over overlegd wordt. Eigenlijk was het antwoord van minister Crevits: 'Ze doen wel genoeg en we gaan daar eigenlijk niet veel meer aan doen.' Me dunkt dat u daar als minister bevoegd voor het klimaat en het milieu, toch wat harder op uw poot mag spelen. U hebt daarnet beweerd dat u dat kunt ten aanzien van de stookoliesector, maar me dunkt dat u ook echt een poging zult moeten doen om die middelen en het Vlaamse investeringsvehikel ook te gebruiken voor klimaat en energie, als u wilt dat er vooruitgang in wordt geboekt. Wat zijn daar uw ambities in, in de komende periode?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Tobback, u hebt de vraag inderdaad ook gesteld aan collega Crevits, die ook bevoegd is voor de economie. Ik heb begrepen dat zij heeft aangegeven dat ze er voorstander van is om de weg van een duurzame klimaattransitie zeer fors, of nog forser, in te slaan en dat het klimaat en duurzaamheid als doelstelling inderdaad nog scherper mogen worden verankerd. Ik zal dan ook in contact met haar treden, binnen de schoot van de Vlaamse Regering, om daarnaar te kijken, aangezien zij bevoegd is voor de Participatiemaatschappij en ik klimaat coördineer en bevoegd ben voor het milieu.

Ik ken zelf de details niet van wat PMV allemaal doet. Wat mij betreft, kan PMV een rol spelen bij de renovatie van gebouwen, vanwege de uitgebreide expertise op het vlak van financiering. Doorgaans eisen Europese financieringskanalen ook cofinanciering en risicobeheer vanwege de lidstaten. Een partnerschap tussen PMV en de Vlaamse Regering kan hier ongetwijfeld leiden tot voorstellen die perfect beantwoorden aan de voorwaarden en doelstellingen die de diverse Europese financieringsvehikels opleggen. Ik weet dat PMV momenteel de mogelijkheden en voorwaarden onderzoekt om InvestEU-middelen in te zetten in het kader van de mogelijke oprichting van een grootschalig publiek-privaat fonds, waarmee voor diepgaande renovaties van appartementsgebouwen langlopende leningen aan de Verenigingen van Mede-Eigenaars (VME's) kunnen worden toegekend.

Ook het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) zal daaraan werken. Voor het voorbereidende overleg met minister Crevits lijkt het me goed dat mijn administratie en PMV alvast bekijken waar die samenwerking kan worden versterkt om ons beter te kunnen positioneren ten aanzien van de Europese financieringskanalen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, er is een hoopgevend aspect in uw antwoord en dat is dat u aangeeft dat grondig wordt onderzocht hoe men echt kan financieren met langlopende leningen in renovatie. We dringen daar al lang genoeg op aan. Als dit een teken is dat men eigenlijk het licht heeft gezien en begrijpt dat het huidige beleid niet zal werken, dan kan ik daar alleen heel gelukkig mee zijn. Wat ik niet heb gehoord, is of er ook een timing staat op die studie en wanneer daar iets mee zal gebeuren. Er zijn al heel vaak studies gemaakt, maar ik heb niet gehoord wanneer die zal worden afgerond.

Wat ik jammer genoeg ook niet heb gehoord, is een reactie ten gronde op de vraag of PMV, naast de woningrenovatie die ze zal financieren en waarmee ze klimaatdoelstellingen nastreeft, met de andere hand geld zal stoppen in vehikels die precies het tegenovergestelde doen en dus met andere woorden, miljarden euro's Vlaams belastinggeld à la tête du client zal investeren in een frauduleuze modeketen enerzijds en

in milieu anderzijds. Het is toch wel heel flagrant dat dit soort overheidsinvesteringsvehikels zowat overal in Europa klare doelstellingen heeft die in lijn liggen met de ambities van het consensueel overheidsbeleid, namelijk het nastreven van klimaatneutraliteit, terwijl PMV dat met de vrije hand doet en desnoods aan de ene kant het ene en aan de andere kant het tegenovergestelde kan doen met belastinggeld. Ik zou verwachten dat u zich daar als minister bevoegd voor de energie, het klimaat en het leefmilieu vragen bij stelt en bij de minister van Economie, die voogdijminister is, op de tafel gaat kloppen om te doen wat men elders in Europa en in deze Europese investeringsbanken doet, namelijk duidelijke doelstellingen vooropstellen en ervoor zorgen dat er niet wordt geïnvesteerd in zaken die haaks staan op het Vlaamse regeringsbeleid. Dat is wel wat PMV vandaag in alle vrijheid kan doen. Ik vind dat u daar vanuit uw bevoegdheid meer duidelijkheid in zou mogen brengen. PMV is niet het private speelgoed van de minister van Economie.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik dank de minister voor het antwoord en de heer Tobback voor de pertinente vraag.

Als ik collega Tobback hoor, dan zou hij PMV het liefst meteen omgevormd zien in een renovatie-investeringsvehikel. Daar valt mogelijk iets voor te zeggen, omdat de klimaatwinsten bij renovatie niet onaanzienlijk zijn. Maar het lijkt me wel nuttig, minister, om samen met minister Crevits niet alleen te kijken in welke mate de investeringen van PMV de klimaat- en energiedoelstellingen dienen maar ook of er geen algemene duurzaamheidstoets kan worden ingevoerd. Want er is natuurlijk meer dan alleen klimaat en energie. Wie duurzaamheid zegt, zegt meteen ook klimaat, maar ook een aantal sociale en andere aspecten. Het gaat hier immers om het evenwicht. In die zin denk ik dat het nuttig kan zijn om te bekijken of PMV in haar beheersovereenkomst of in de samenwerkingsovereenkomst niet een aantal minimale duurzaamheidscriteria kan inschrijven en met de academische wereld aan de slag kan gaan om die benchmark te zetten. Op die manier zou Vlaanderen in Europa laten zien dat het niet alleen mee is, maar ook innovatief is in het aanwenden van instrumenten die binnen zijn eigen scope vallen. Minister, is het mogelijk om samen met minister Crevits een duurzaamheidstoets voor onze Vlaamse investeringsvehikels te bekijken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Tobback, ik heb inderdaad misschien niet op al uw vragen geantwoord. Dat zou ook een beetje raar zijn. Collega Crevits is voogdijminister over PMV. Het is goed dat er tussen mijn administratie en PMV al een voorbereidend overleg is om te bekijken hoe we de klimaattransitie mee kunnen verankeren in de samenwerkingsovereenkomst. Voor minister Crevits mag dat ook forser, maar we zullen dat bekijken.

Mijnheer Schiltz, er zijn inderdaad ook nog andere aspecten zoals klimaat, energietransitie, maar ook innovatie is heel belangrijk. Voor de klimaatdoelstellingen rekenen wij vooral voor de doelstellingen 2030-2050 heel erg op innovatie en andere technologie. Ook dat is een belangrijk aspect. Het lijkt me goed dat ik daarover in overleg ga met de voogdijminister en dat we proberen daar het maximum uit te halen.

Het is ook belangrijk om te weten dat PMV niet alleen inzake klimaat maar ook inzake economie bevoegd is. Daarbij stellen we vast dat economie in Vlaanderen ook heel fel inzet op duurzaamheid, energietransitie, klimaattransitie, innovatie enzovoort. Ik zal daar samen met minister Crevits aan de kar trekken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, ik hoop dat u dan heel hard zult trekken, want een aantal van de tegenstellingen die ik soms hoor, zijn er eigenlijk niet. De hele sector die bezig is met klimaatneutraliteit, met energie-efficiëntie, met zuinigheid, is eigenlijk de sector in de economie waar de groei het grootst zal zijn en waar de innovatie op dit moment het snelst vooruitgaat. Dus ook wanneer de Vlaamse Regering wil inzetten op innovatie, economische groei en vooruitgang, dan is er waarschijnlijk geen betere piste dan de nadruk te leggen op klimaatneutraliteit, duurzaamheid, milieuvriendelijkheid en energie-efficiëntie. Dat zijn immers de sectoren waar het vandaag gebeurt. En dan is het schrijnend om te zien – en dat is ook de reden waarom ik deze vraag aan u heb gesteld – dat het belangrijkste Vlaamse investeringsvehikel dat gekoppeld is aan het beleid, daar eigenlijk nogal lauw mee omgaat en met de ene hand dit doet en met de andere hand in de eerste de beste modecharlatan investeert. Ik denk dat daar voor uw als minister die bevoegd is voor de energie en het klimaat een belangrijke rol ligt om die missie klaar en duidelijk te maken. Want ook de opening van de minister van Economie was maar een openingetje. Je kunt niet alles tegelijkertijd blijven doen. Wanneer Vlaanderen aan de spits wil zitten van technologische en innovatieve sectoren, wordt het hoog tijd dat men duidelijk maakt dat de middelen daarnaartoe moeten gaan en niet naar business-as-usualscenario's waarbij de middelen in het rond worden gestrooid. Ik reken op u dat u aan die tafel klaar en duidelijk zult zijn. We zullen dit opvolgen, want ook daar kunnen de zaken niet blijven verdergaan zoals dat vandaag het geval is. Dat is de voorbije maanden gebleken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangerekende beleidskosten in de elektriciteitsfactuur – 580 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dat de Belgische en vooral de Vlaamse elektriciteitsfactuur tot de duurste van Europa behoort, is algemeen geweten. Een gemiddeld Belgisch gezin betaalde in de tweede helft van 2019 245 euro meer dan het Europese gemiddelde. De jarenlange stijging van de zogenaamde regulatoire kosten – dat zijn nettarieven, taksen en heffingen – verklaren grotendeels deze hoge energiefactuur. In de periode van 2007 tot en met 2019 steeg de elektriciteitsfactuur met 66 procent. De energiecomponent zelf was, afhankelijk van het gewest, verantwoordelijk voor slechts een stijging van 13 tot 24 procent.

Deze stijging was echter niet hetzelfde in elk gewest. In Brussel, waar we een stijging optekenden van 40 procent, en in Wallonië met een stijging van 63 procent, was de stijging duidelijk minder uitgesproken dan in Vlaanderen, dat in deze periode een stijging kende met meer dan 100 procent. Naast de verschillen tussen de verschillende gewesten, vallen ook de verschillen tussen de netbeheerders binnen eenzelfde gewest op. Zo kan het verschil in netkosten op een gemiddeld factuur oplopen tot 220 euro in twee aangrenzende gemeenten die elk tot een andere netbeheerder behoren.

Om het kluwen van de factuur nog wat ingewikkelder te maken, zijn er ook grote verschillen in de netkosten die aangerekend worden aan de verschillende types van gebruikers of afnemers. Zoals bekend betalen gezinnen, kleine en grote kmo's en grootverbruikers allemaal verschillende tarieven. Bovendien verschillen de netkosten tussen de verschillende types afnemers nog eens per gewest. Er is echter een constante, namelijk dat de kleine verbruikers – de gezinnen – significant meer

betalen dan de grote verbruikers. Er valt nog iets voor te zeggen dat ze meer betalen, maar dat die factor 20 en meer bedraagt, is misschien toch wat overdreven. Bovendien is Vlaanderen opvallend goedkoop voor grote bedrijven – in vergelijking met de kostprijs voor particulieren – in vergelijking met Brussel en zeker in vergelijking met Wallonië.

Het verbruik van de grote afnemers ligt natuurlijk een pak hoger, waardoor het te verantwoorden is dat zij een lager nettatarief betalen dan consumenten. De verschillen in de tarieven en de nettatarieven die aangerekend worden aan grootverbruikers en consumenten zijn echter zeer groot. Alle afnemers financieren via het transporttarief de steun voor hernieuwbare energie, maar grootverbruikers krijgen een korting tussen 47 en maar liefst 98 procent. Voor de groenestroombijdrage, die ongeveer 25 euro per megawattuur bedraagt, betalen alle afnemers een stuk mee, maar ook hier krijgen grootverbruikers in bepaalde sectoren een korting tussen 47 en 98 procent.

De verschillen in de aangerekende nettatarieven zijn ook niet steeds objectiveerbaar. Kleine afnemers betalen meer dan grootverbruikers, terwijl de kost in principe voor beiden gelijk is. Ook het verschil in de huurprijs voor de energiemeter verschilt sterk per netbeheerder, terwijl het overal om dezelfde meter gaat. Ook het verschil in de netverliezen die aangerekend worden tussen de kleine verbruikers en de grootverbruikers is niet logisch te verklaren.

Test Aankoop concludeerde enkele weken geleden dat de verschillen in de diverse componenten van het niet-energiegedeelte dermate manifest en significant zijn én dat ze dermate parallel in het voordeel van grootverbruikers verlopen, dat men kan concluderen dat de kleine afnemers, de gezinnen, maar ook de kleine ondernemingen, opdraaien voor de bijhorende rekening.

Ik heb hierbij de volgende vragen.

Door het opnemen van allerhande beleidskosten, zoals de openbardienstverplichting (ODV), is de elektriciteitsfactuur tot een belastingbrief geworden. Worden deze beleidskosten, die opgenomen zijn in de energiefactuur, herbekeken met het oog op de nieuwe tariefmethodologie?

Een aantal verschillen in de nettatarieven die per type afnemer aangerekend worden, zijn niet objectiveerbaar. Zullen deze verschillen geobjectiveerd en desgevallend aangepast worden met het oog op de invoering van de nieuwe tariefmethodologie?

Worden de grote kortingen die aan grootverbruikers worden gegeven geëvalueerd en eventueel aangepast, met het oog op de invoering van de nieuwe tariefmethodologie? Ik weet dat u wellicht zult zeggen dat dit de verantwoordelijkheid is van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) en voor een stuk ook van de parlementsleden. Het is wel aan u, minister, om op dit vlak beleidskeuzes te maken.

Financiële steun voor de uitbouw van hernieuwbare energie is aangewezen om de maatschappij versneld te elektrificeren en klimaatneutraal te maken. Het is dan ook onlogisch dat de steun voor hernieuwbare energie enkel doorgerekend wordt via die factuur. Wordt de aanrekening van de bijdrage voor hernieuwbare energie in de energiefactuur als geheel herbekeken?

Het is niet uit te leggen dat mensen die in dezelfde straat wonen, maar vallen onder het werkingsgebied van een andere netbeheerder, meer dan 200 euro per jaar meer betalen voor hetzelfde elektriciteitsverbruik. Welke initiatieven wilt u nemen om dit verschil weg te werken en tegen wanneer?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, collega Danen, voor deze vraag. Ik heb in de commissie van 18 november aangegeven – en heel wat professoren en wetenschappers zeggen hetzelfde – dat er gekeken moet worden naar bepaalde onderdelen van die elektriciteitsfactuur. Er moet ook een verschuiving gebeuren naar de aardgasfactuur, zoals professor Govers onlangs aangaf. Ik heb een impactanalyse gevraagd aan de administratie hieromtrent. Ik ben dus aan het onderzoeken of een deel van die kosten van de ODV voor rationeel energiegebruik verschoven kan worden om aldus die elektriciteitsfactuur te verlichten.

De administratie heeft dus de opdracht gekregen om hiervoor een impactanalyse uit te werken. Belangrijk is wel dat ik, conform het regeerakkoord, van plan ben om de kosten voor het onderhoud van openbare verlichting vanaf 2022 uit de energiefactuur te halen. Ik denk dat dat onderzoek heel belangrijk is om te bekijken waar we de verschuiving kunnen doorvoeren zonder de aardgasfactuur te verhogen. Zoals u weet, zal die vanaf 2022 ook naar beneden gaan. Dat onderzoek loopt dus.

Voor de andere beleidskosten, denk ik dat we bij het standpunt blijven dat elke Vlaamse component op de elektriciteitsfactuur een reële kost moet vertegenwoordigen. Hoe dan ook zullen deze kosten slechts geleidelijk verdwijnen of moeten ze op een andere manier worden gefinancierd. U weet dat ik probeer, voor zover het gaat om Vlaamse bevoegdheden, de oorzaak bij de bron aan te pakken door hernieuwbare energie correct te vergoeden – wat we ook doen – en waar mogelijk ook over te schakelen naar investeringssteun gefinancierd via het Energiefonds. Ik heb dat ook gedaan met de nieuwe regeling die vanaf volgend jaar geldt rond de zonnepanelen. Ik zie dat heel veel mensen dat nu al aan het bekijken zijn. We krijgen daar heel veel vragen over en we krijgen daar ook positieve reacties op. Ik heb heel duidelijk gezegd dat we dat niet zullen doorrekenen via certificatensteun in de elektriciteitsfactuur. We gaan dat daaruit halen. Dat zal verlopen via het Energiefonds.

U stelde heel wat vragen over de nettarieven en allerhande beleidskosten. Worden de beleidskosten die opgenomen zijn in de energiefactuur herbekeken met het oog op de nieuwe tariefmethodologie? Zoals u weet, is de VREG bezig met die tariefmethodologie. Wij bemoeien ons daar natuurlijk ook wel mee, maar het is niet zo dat de VREG per definitie naar ons zal luisteren. De VREG is onafhankelijk. Ik stel voor dat u uw vraag, die ik ook ondersteun, overmaakt aan de VREG.

U stelt heel terecht ook een vraag over de regionale verschillen in de elektriciteitsfactuur. In de ene straat is het zus, in de andere straat zo. Dat verschil is te verklaren doordat er gewerkt wordt met verschillende distributienetbeheerders. De prijsverschillen tussen twee gemeenten zijn eigen aan het huidige systeem van verschillende netbeheerders die actief zijn binnen een geografisch vastgelegd gebied. De jaarlijkse kosten die zij maken, worden verdeeld over alle netgebruikers binnen hun netgebied. Bij sommige netbeheerders liggen de huidige of in het verleden gemaakte kosten hoger, wat resulteert in een afwijkend nettatarief over de verschillende distributienetbeheerders heen.

Wanneer twee netbeheerders zouden fuseren om tot een logischer geheel te komen, hanteert de nieuwe netbeheerder een gelijk nettatarief voor iedereen binnen dat gebied. De formele beslissing tot fusie van netbeheerders ligt in de handen van de lokale overheden. Ik denk dat het aan hen is om daarmee aan de slag te gaan. Ik zal in ieder geval lokale besturen die dat willen doen, sowieso ondersteunen. Maar de sleutel om die anomalieën weg te werken, ligt bij die lokale besturen, zeker in die regio's waar er verschillen zijn van straat tot straat.

U stelde ook een vraag over de grote kortingen. U weet dat die kortingen worden toegekend omdat de energiekost voor deze energie-intensieve bedrijven een belangrijke directe kostenfactor is, naast de loonkost. Die energiekost is natuurlijk ook heel bepalend voor de internationale concurrentiepositie van onze bedrijven.

Al onze buurlanden, ook de federale overheid, kennen dergelijke kortingen toe, waardoor we in Vlaanderen niet kunnen achterblijven. We hebben ook de energienorm goedgekeurd. Ik denk echt dat dat belangrijk is om die bedrijven internationaal voldoende concurrentieel te houden. Want we hebben al een loonkostenhandicap, ik zou niet willen dat daar nog een andere handicap bij komt. Voor alle duidelijkheid: de toegekende kortingen zijn wel conform de Europese richtlijnen voor staatssteun, dus wij doen niets illegaals of tegen de wet. Dat is niet iets onrechtmatigs, het is volledig conform de Europese richtlijnen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat we op een aantal vlakken dezelfde mening hebben, maar niet op alle vlakken. De vraag die hier wordt gesteld is natuurlijk wat de weg ernaartoe is.

Eerst en vooral, wat betreft het uit elkaar liggen van de nettarieven in de verschillende werkingsgebieden: ik weet dat u daar rechtstreeks weinig aan kunt doen, maar het lijkt mij goed om stappen in die richting te zetten, zodat we naar een kleiner verschil kunnen gaan, al zal ik niet zeggen dat die volledig moeten worden weggewerkt.

Zoals u weet, gaan mensen met de digitale meter binnenkort beter het verschil kunnen zien tussen nettarieven, andere kosten en de elektriciteitsprijs op hun factuur. Want met de al of niet-terugdraaiende meter gaan die verschillende componenten duidelijk op de factuur komen. En dan wordt nog veel duidelijker wat de verschillen zijn op de elektriciteitsprijs zelf. Bij die component kunnen mensen de concurrentie laten spelen, maar voor de nettarieven is dat onmogelijk, en dat gaat wel voor een heel groot gevoel van onrechtvaardigheid zorgen.

Ten tweede ben ik begonnen met te zeggen dat de factuur van elektriciteit de laatste jaren fel is gestegen, vooral in Vlaanderen. En dat is natuurlijk een probleem, zeker als we naar een verdere elektrificatie gaan. Als mensen op een zuinige manier willen verwarmen zal dat in veel gevallen via een warmtepomp gaan. Maar een warmtepomp verbruikt natuurlijk elektriciteit. Je steekt er een eenheid elektriciteit in en je haalt er vier of vijf eenheden energie uit, dus op zich is dat bijzonder efficiënt. Maar vanwege de hoge prijs van elektriciteit kan het de concurrentie met stookolie of gas niet aan.

Het is dus ook heel belangrijk dat we daar een soort van shift krijgen. De energieprijs moet hetzelfde blijven in zijn geheel, maar het zou niet slecht zijn om een shift te krijgen van elektriciteit naar gas. Zoals u weet, zijn we qua gasprijzen bij een van de goedkopere landen van Europa, maar qua elektriciteit bij een van de allerduurste. En in het kader van de elektrificatie is dat helemaal geen goede zaak, natuurlijk.

Wat dan ten derde die kortingen voor grote bedrijven betreft: in principe ben ik het ermee eens dat grote bedrijven kortingen krijgen. Natuurlijk is dat zo. Je kunt een gezin en een groot bedrijf natuurlijk niet met elkaar vergelijken wat energiekost betreft of de hoeveelheid die ze afnemen. Je kunt dus wel spreken van een soort van hoeveelheidskorting. Maar ik stel wel vast dat, als het over gas en over water gaat, die kortingen helemaal niet aan de orde zijn. Voor elektriciteit is dat wel zo. Ik weet ook dat die energie-intensieve bedrijven voor een stuk de grote kenmerkende bedrijven van Vlaanderen zijn.

Mijn concrete vraag is dan ook of er regelmatig benchmarkings gebeuren om te kijken of die verschillen nog wel te verantwoorden zijn. Want hoe ik het begrepen heb zijn grote bedrijven nogal geheimzinnig rond de elektriciteitsprijs die ze effectief betalen. Ze zeggen dat dat tot het bedrijfsgeheim behoort. En dan is het natuurlijk heel moeilijk om te kijken of die verschillen in de kosten die je aanrekent nog wel te verantwoorden zijn. Dat was een concrete vraag. Mijn eerste tussenkomst was eerder een beschouwing in functie van verdere regelgeving.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik sluit mij in grote mate aan bij de opmerkingen van collega Danen. Maar als we de hele oefening doen is het misschien toch eens nuttig om alles tegen het licht te houden en duidelijke criteria te formuleren voor de situaties waarin we de energiefactuur – of het nu gas of elektriciteit is – gebruiken als een belastingbrief. Want dat is wat we in een aantal gevallen doen. En in welke gevallen wordt er beter op een andere manier belast? Want hoe je het ook draait of keert, het zijn belastingen. Ik ben daar ook niet per se tegen, zolang het redelijk is. Maar je moet de mensen wel duidelijk kunnen maken waarom deze belasting via een energierekening komt, en niet via de andere belastingbrief.

Dat is ook de enige manier om nog te evalueren of de belasting die wordt geïnd, sociaal correct wordt geïnd en rechtvaardig is.

Als u de hele oefening doet, minister, ben ik blij met een aantal initiatieven, zoals het schrappen van de straatverlichting uit de ODV. Dat is een eerste goede stap. Maar ik ben wel vragende partij om daar duidelijke criteria te hebben, en een duidelijke discussie over de gevallen waarin we het correct vinden om te belasten via de energiebrief en de energiefactuur, en de gevallen waarin we de uitgaven beter op een andere manier kunnen belasten.

Ik denk dat dat voor helderheid en transparantie zou zorgen, en dat dat ook een manier is om te weten waarom we in Vlaanderen ten onrechte de energiefactuur te hoog leggen in vergelijking met een aantal andere landen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is een uitermate boeiend debat, over de samenstelling van onze elektriciteits- en energiefactuur. Er beweegt al een en ander, minister. Ik ben zeer tevreden dat u die impactanalyse laat maken. Als we natuurlijk wat beginnen te morrelen met de verschillende verhoudingen in de elektriciteits- en aardgasfacturen heeft dat potentieel een enorme impact op heel diverse categorieën. Ik hoef u maar te herinneren aan de Vlaamse energieheffing die we naar godsvrucht en vermogen zo rechtvaardig mogelijk hebben ingesteld, en die dan toch blijkbaar bepaalde categorieën extra hard trof in vergelijking met andere.

In die zin is een grondige evaluatie van kapitaal belang, net als het inschatten van de impact die het draaien aan bepaalde knoppen van de factuur heeft, ook al met het oog op eventueel noodzakelijk flankerend beleid. Maar er spelen een aantal elementen, en u gaat daar toch een beetje snel over, collega Danen. De regionale verschillen zijn niet zo eenvoudig. Die zijn gebaseerd op hoe het elektriciteitsnetwerk destijds is ontstaan. U weet dat even goed als ik. De steden en gemeenten hebben grotendeels de totstandkoming van die netwerken gefinancierd, elk op hun eigen houtje maar binnen hun intercommunale verbanden. En ze hebben dus ook een terugbetaling van het kapitaal bedongen. Dat zijn de zaken zoals ze ervoor staan, dat is niet zo eenvoudig te wijzigen.

Men kan zich natuurlijk de vraag stellen of dat kapitaal dan niet allang vergoed is, en waarom die vergoeding in de ene gemeente hoger moet zijn dan in de andere. U herinnert zich die epische discussies met de regulator en de netbeheerder in de commissie en daarbuiten.

De vraag stelt zich wel: als we gaan inhakken op de elektriciteitsfactuur, wat doen we dan met de steden en gemeenten? Dan moeten we tegelijkertijd ook het debat over de financiering van de steden en gemeenten naar boven halen. Want als je ingrijpt op die facturen kan ik direct een twintigtal gemeenten opnoemen waar men in de problemen gaat komen als je die centen in hun begroting wegneemt. En dan

moet je de steden en gemeenten zeggen: 'Omdat wij dat beslist hebben, moet jij nu je belastingen gaan verhogen.'

We weten ook hoe dat in de perceptie gaat: ook al is dat vestzak-broekzak en is het nettoresultaat nul, dan nog zal de perceptie zijn dat het lokaal bestuur de belastingen heeft verhoogd. Ondertussen is de energiefactuur naar beneden gegaan, maar dat heeft het lokaal bestuur niet gedaan. Het is dus heel heikel om daarmee aan de slag te gaan, wat niet wil zeggen dat die oefening niet moet gebeuren.

Moet de factuur per se overal naar beneden? Ik denk vooral dat de totale kost naar beneden moet voor de mensen. Dat wil niet per se zeggen dat de factuur van energie naar beneden moet. Hoe lager de elektriciteitsprijs, hoe minder rendabel de investering in nieuwe energie is. Als plots geen enkel aspect van de extra kosten naast elektriciteit mee kan worden gecompenseerd door een terugdraaiende teller, dan is investeren in zonnepanelen plots niet meer interessant. U kent die discussie heel goed, minister. We weten nochtans dat de maatschappelijke baten van investeringen in zonnepanelen heel groot zijn.

Collega Danen, ik ben daar ook een groot medestander in. Minister, we hebben daar rond het regeerakkoord ook heel lang over gediscussieerd, over hoe we dat gaan aanpakken, de impact van de overheid op elektriciteit. En het blijkt heel complex. Maar dat wil niet zeggen dat we stil moeten blijven staan, we moeten vooruit blijven gaan om te zorgen dat de lasten die we opleggen, rechtvaardiger zijn, en dat we die beter sturen in de richting die we willen.

In die zin is het voorbereiden van een verschuiving van elektriciteit naar aardgas een verstandige beslissing, mits het goed kennen van de impactanalyse en het onderzoeken van de rendabiliteitsmodellen van investeringen in hernieuwbare energie. Ik denk dat de intrede van de lokale energiegemeenschappen een belangrijk aandeel kan hebben in het wegnemen van de obstructies die de verschuivingen met zich mee zouden kunnen brengen. In die zin kunnen er dan wel volumevoordelen zijn, collega Danen en Tobback, die niet alleen voor grote bedrijven gelden, maar ook voor wijkcollectiviteiten kunnen bestaan. Die kunnen dan ook de kleine burger, de kleine investeerder ten goede komen.

De prijsverschillen voor bedrijven en individuen, dat is een oud zeer. Het Belgische en Vlaamse energielandschap is opgetrokken op een manifest verschil tussen bedrijven en burgers. Die keuze is lang geleden gemaakt bij de installatie van de kerncentrales. De verkorte afschrijving van de kerncentrales is zo onderhandeld. De bedrijven betalen niets, de burgers betalen alles, omdat de bedrijven heel veel tewerkstelling zullen garanderen aan hoge lonen. In de petrochemie is dat jarenlang zo geweest.

Het was een keuze. Dat nu terugdraaien is niet evident, maar we zullen dat wel moeten doen, met dien verstande dat het benchmarken van de kosten die bedrijven betalen voor hun netgebruik, moet gebeuren. Dat is te verantwoorden, want de verschillen mogen niet te groot zijn. Aan de andere kant streeft iedereen ernaar om competitieve bedrijven te hebben. Ik heb het niet gehoord, maar ik denk niet dat het de bedoeling is dat bedrijven plots niet meer concurrentieel zouden zijn, omdat ze drie of vier keer zoveel moeten betalen voor hun distributie of transmissie. Ze moeten een correcte impuls krijgen om het net zo efficiënt en zo duurzaam mogelijk te gebruiken, maar ik had begrepen dat de netbeheerder in overleg met de bedrijven en de energieregulator, een tariefwijziging zou doorvoeren die een duurzaam netbeheer zou stimuleren en met andere woorden ook de intrede van 'virtual power plants' zou aankondigen. U kent het wel: de vraagsturing zou veel rendabeler worden.

Ik ben nogal lang doorgegaan, voorzitter, maar dit is zo complex en heeft zo'n enorme impact op onze maatschappij, dat het wel interessant is om er even over van gedachten te wisselen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Als ingenieur praten na zo'n eloquent jurist is altijd moeilijk. Ik zal het toch proberen.

Ik ben blij dat de heer Tobback tot voortschrijdend inzicht komt. Ik herinner me nog zeer goed een discussie in 2009 bij de vorming van de regering, u weet dat ook nog. U wou toen nog de opbrengsten die we bij kmo's en gezinnen haalden om de 100 kilowattuur gratis te kunnen uitdelen, voor iets anders benutten, namelijk om sociale woningen sneller te renoveren. Dat was voor u en uw collega's toen, onder andere Kathleen Van Brempt en John Crombez, een 'no pasarán'. Toen al zei ik dat de elektriciteitsfactuur een belastingbrief was. Nu bevestigt u dat, na elf jaar, ik ben blij dat u tot die bevestiging komt.

Zoals collega Schiltz zegt, werken we al twintig jaar met dat systeem. Als we het afschaffen, moet de Vlaamse overheid het geld halen uit de algemene middelen. Er staat geen drukpers in de kelder van de minister – of het zou zijn dat ik het niet weet, maar ik denk het niet. Het systeem van het rendement aan de gemeenten geven, is hetzelfde. Schaf het af, dan moeten de gemeenten op een andere manier hun geld binnenhalen. Het is nogal goedkoop om het op deze manier voor te stellen.

Ik heb het hier al verschillende keren gezegd, maar men durft het nog niet uit te spreken: stel dat de elektriciteitsprijs morgen met 40 procent verlaagd wordt, doordat we al wat erin zit, er niet meer insteken. Dan gaan de mensen die zonnepanelen plaatsen, klagen omdat ze geen markt meer hebben, want de zonnepanelen zijn plots niet meer rendabel genoeg, omdat de elektriciteitsprijs zoveel lager is komen te liggen. Wat gaan we dan doen? Gaan we plots minder zonnepanelen ondersteunen om – wegens de lage elektriciteitsprijs – de zonnepanelen toch rendabel te maken? Men voelt dus duidelijk dat men niet zomaar aan één zaak kan trekken, zonder rekening te houden met heel wat andere factoren. Dat is juist hetzelfde voor aardgas. Voor mij niet gelaten om andere systemen te zoeken, maar – collega Schiltz weet het even goed, de heer Bothuyne weet het – we hebben gezocht naar systemen tijdens de regeringsvorming, om te zien of we er zouden geraken of niet, met Excel-tabellen enzovoort. Het is verdomd moeilijk.

De vraag – en dat is de kernvraag van de heer Danen – is waarom er regionale verschillen zijn. De distributienetbeheerders (DBN's), die beheerd worden door de gemeenten, hebben indertijd andere beslissingen genomen omtrent investeringen. Dat is hun goed recht. Als we dat morgen afpakken van de gemeenten, oké, maar dat is een andere discussie. Zolang ze bij de gemeenten zitten, is het hun goed recht om andere investeringen te doen.

Ik ben het er niet mee eens, mijnheer Schiltz, dat u de indruk wekt dat de bedrijven niet de impuls hebben om momenteel in te spelen op vraag en aanbod. Bedrijven hebben dat juist heel vaak, zeker bedrijven met een AMR-meting (automatic meter reading), dat zou u moeten weten, mijnheer de jurist. Die bedrijven hebben dat wel, kunnen daar perfect op inspelen en doen dat ook.

Er is decennia geleden inderdaad voor gekozen om de relatieve prijs iets hoger te zetten bij gezinnen dan bij bedrijven. Maar het buitenland doet nog meer voor de bedrijven. Bedrijven die in het buitenland op een hoogspanningsnet zitten, moeten daar niet voor betalen; men redeneert dat die hoogspanning ook nodig is voor de mensen die op laagspanning zitten. Die hebben een veel lagere transportkost. Soms wil men van alles vergelijken met elkaar, maar het geld moet toch ergens vandaan komen? Ik ben blij dat u het na zoveel jaren begint in te zien, mijnheer Tobback.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u voor de vele nuttige beschouwingen. Ze spreken elkaar niet echt tegen.

De impactanalyse moet gebeuren, die is cruciaal. Wat men ook doet, men moet het goed in kaart brengen, zodat we geen zotte dingen doen, zeker naar kwetsbare groepen toe. Ik wil dit correct doen. Ik verwacht de eerste resultaten van de impactanalyse eind maart/begin april. De benchmarkstudie gebeurt jaarlijks, mijnheer Danen, de studie van de vier Belgische regulatoren. Mijn kabinet heeft gevraagd om dat iets beter te doen, iets duidelijker. Er staan momenteel weinig details in de studie over de impact van wat de gewesten doen, federaal gezien. We hebben gevraagd om daar iets meer naar te kijken in de toekomst.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb heel interessante beschouwingen gehoord. Ik kon ze op voorhand inschatten; we kennen elkaar tenslotte al wat langer.

Sowieso zijn we het eens over een heel aantal zaken. Het zou interessant zijn om ergens in het voorjaar wat hoorzittingen te houden rond de energiefactuur en de benchmarking. Het zou interessant zijn om daarover van gedachten te wisselen. Dat is volgens mij heel lang geleden. Het is een belangrijk thema.

Er worden verklaringen gegeven. Ik hoop dat er voor alles een verklaring bestaat, zoals de heer Gryffroy zegt. Ik hoop dat niet alles zomaar in het wilde weg is beslist. Het is natuurlijk niet zo dat wat eens was, altijd zo moet blijven. Als men aan één radertje draait, gebeurt er natuurlijk van alles. Als het eenvoudig was, was het allang opgelost natuurlijk. Ik pleit nog eens voor een aantal hoorzittingen in het voorjaar om te zien waar we het over eens zijn en waar we stappen vooruit kunnen zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de burgerprotesten tegen de inplanting van windturbines – 696 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Op 20 oktober 2020 weigerde de provinciale deputatie van Antwerpen de vergunning voor vier windmolens op en rond het industrieterrein De Schaaf-Delften op de grens tussen Malle en Zoersel. De provincie volgde daarmee het negatief advies dat de gemeenten Zoersel en Malle reeds verleenden. De drie industriebedrijven, Tri, Fingo en de Mintjens Group, die achter het project staan, gaan in beroep bij het Vlaamse Gewest. Als toegift willen ze één turbine uit de plannen schrappen, zogezegd om rekening te houden met de bezorgdheden van de buurtbewoners.

Toen de drie bedrijven eind oktober 2018 reeds aankondigden dat ze windturbines wilden plaatsen, verzetten omwonenden zich hevig tegen de plannen. De burgerbeweging Windstil verzamelde meer dan 4500 bezwaarschriften tegen de inplanting van de 4 windturbines.

Het is het zoveelste protest tegen de inplanting van windmolens op land. Alles wijst erop dat er absoluut geen draagvlak bestaat in het dichtbevolkte Vlaanderen voor landschapsvervuilende windturbines die maar al te vaak ook slagschaduw- en geluidsoverlast met zich meebrengen.

Toch wil de Vlaamse Regering tussen 2020 en 2030 een jaarlijkse toename van 108 megawatt onshore windenergiecapaciteit verwezenlijken.

Minister, hoe reageert u op het aanhoudende burgerprotest tegen nieuw in te plannen windturbines op land? Hoe wilt u tegemoet komen aan de bekommernissen van omwonenden en van hen die inzitten met de landschapsvervuiling en de slagschaduw- en geluidsoverlast die windmolens maar al te vaak met zich meebrengen? Acht u gezien de realiteit dat bijna tegen elk nieuw onshore windenergieproject protest wordt aangetekend, de doestellingen van de Vlaamse Regering om jaarlijks 108 megawatt aan onshore windenergiecapaciteit te verwezenlijken nog haalbaar? Bent u bereid om alternatieven voor de geplande uitbreiding van onshore windenergiecapaciteit uit te werken? Indien ja, hebt u reeds enig idee over bepaalde alternatieven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Als minister van Omgeving is een van mijn prioritaire doelstellingen zo zorgzaam mogelijk omgaan met de open ruimte, en ook het beschermen van omwonenden tegen overmatige hinder. Dat is belangrijk.

Tegelijk wil ik onze doelstelling inzake hernieuwbare energiebronnen voortzetten. Het draagvlak is er wel, maar het is kwetsbaar. 'Not in my backyard' (NIMBY) speelt ook mee. Ik ben met de sector in gesprek om bijvoorbeeld alle windturbines die weinig output hebben en op hun einde lopen inzake vergunningen, ter plekke te vervangen. Dat is bijvoorbeeld een alternatief waarover ik aan het denken ben.

Vlaanderen is dicht bebouwd en is een versnipperde regio en dat heeft een beperkende impact op inplantingsmogelijkheden van windturbines op land. Op zee is dat ideaal, want er is veel wind, maar daar is Vlaanderen niet voor bevoegd. Dat is helaas een federale bevoegdheid, anders konden we onze windturbines daar zetten.

Elk aanvraagdossier moet op zijn waarde worden beoordeeld. Bij die beoordeling worden de bezorgdheden van burgers zeer zorgvuldig onderzocht en afgewogen. Ik doe dat continu.

Voor windturbines zijn duidelijke kaders en randvoorwaarden van toepassing in Vlaanderen. We zijn ook bezig met een Windplan 2025 en daar zullen we een en ander in verband met ruimtelijke ordening in opnemen.

In het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) zijn er dwingende normen opgenomen rond geluid en slagschaduw waaraan elk project moet voldoen. Ik sluit daar geen compromissen en ben daar redelijk streng in. Zoals u weet zal hiervoor een plan-MER (milieueffectrapport) worden opgemaakt. Met al die zaken moeten we rekening houden.

Uit de recentste enquête over het draagvlak voor windenergie bij Vlaamse gezinnen van het Vlaams Energieagentschap (VEA), uitgevoerd in 2020, bleek dat er in Vlaanderen een draagvlak is voor windenergie: 70 procent van de respondenten noemt zich voorstander ten opzichte van slechts 4 procent tegenstanders. Vaak ligt de korte afstand tot een woongebied heel moeilijk.

Het is belangrijk dat we de burgers goed informeren over de energiegemeenschappen waartoe ze gaan bijdragen.

Het klopt dat de doelstellingen voor windenergie op land ambitieus zijn en dat er heel wat protest is tegen windturbines, tot bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVB). In het Windplan 2025 zullen we duidelijke criteria moeten opnemen om het draagvlak bij de burgers te vergroten en meer betrokkenheid te creëren bij bepaalde projecten. We hopen dat daardoor minder procedures zullen worden gevoerd.

Ik ben bereid om alternatieven te overwegen. We gaan moeten kijken naar de oude windturbines die op hun einde lopen. Zeker in havengebieden zijn er zo'n aantal. We moeten ze vervangen door sterkere windmolens met een hogere capaciteit dan vandaag. Op die manier moeten we onze doelstelling maximaal kunnen halen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, uw antwoorden, die ik wel had verwacht, kunnen mij natuurlijk niet bekoren. Ik heb genoteerd dat u zegt dat het draagvlak er wel is, maar dat het kwetsbaar is. U verwijst naar een onderzoek dat er een draagvlak zou zijn bij 70 procent van de bevolking. Wat zegt dat? Dat zegt natuurlijk niets, want zoals u zelf opmerkt, is er het NIMBY-syndroom. Als je mensen vraagt of ze windmolens goed vinden, dan zullen ze in groten getale ja zeggen, want ze zijn natuurlijk geïndoctrineerd door de media en het onderwijs, tot die windmolen op een aantal honderden meters van hun woning moet worden gezet. Dan zeggen ze plots 'neen', en terecht, niet alleen vanwege de slagschaduw en de geluidsoverlast, maar puur omdat ze die lelijk vinden.

Een windmolen is namelijk spuuglelijk. Het verpest de landschappen in Vlaanderen, het verpest onze natuur. Minister, je zou toch wensen en hopen dat u daar iets meer voeling en begrip voor hebt. Een windmolen in havengebied of industriegebied is misschien de enige soort windturbine waar u mij niet over zult horen klagen.

Ik hoor u ook zeggen dat op zee ideaal is, maar dat dat helaas niet onze bevoegdheid is. Als u graag in stukken gehakte vogels hebt, dan is op zee inderdaad ideaal. Voor het ecosysteem op zee is dat natuurlijk verre van ideaal, dat is verwoestend. Ook de zee is natuur, niet alleen bossen zijn natuur. Het blijft me verbazen hoe hoog er met windmolens wordt opgelopen.

Minister, u hebt recentelijk het opiniestuk van Maarten Boudry aangeprezen via uw Twitterkanaal dat ik met zeer veel belangstelling volg. Als men dat opiniestuk leest – ik zou hopen dat iedereen in deze commissie dat leest –, dan is dat een totale filering van windturbines op allerlei gebied, niet alleen op het gebied van landschapsvervuiling, waar we het hier over hebben, maar ook op het gebied van gebruik van grondstoffen, zeldzame metalen, onbetrouwbaarheid van energievoorziening enzovoort. Maarten Boudry kent dat zeer goed met cijfers. Wie dat opiniestuk leest, kan er niet onderuit dat windturbines een zeer onrendabele en domme manier zijn om energie op te wekken.

Minister, als u dat opiniestuk deelt en dus onderschrijft, dan begrijp ik niet dat u daar niet naar handelt. Mocht u daarnaar handelen, dan zou u zeggen dat windturbines zeer weinig energie opwekken in verhouding tot de enorme milieubelasting qua oppervlakte en qua grondstoffengebruik en dat het dus een totaal domme en achterhaalde manier van energie opwekken is.

Als u ziet dat er steeds opnieuw zoveel verzet is – ik heb erop gewezen, 4500 handtekeningen – van mensen in Vlaanderen, dan is het misschien tijd om die onshore windturbines definitief op te bergen en er nooit meer over te spreken en er in de toekomst zeker geen aandacht meer aan te besteden, maar natuurlijk wel – u kent mijn stokpaardje – aan kernenergie.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Van Rooy doet hier uitschijnen dat er een massale volksprotestbeweging aan de gang is tegen windturbines. Uiteraard klopt het dat er heel wat turbines zijn waar buurtbewoners en anderen vragen bij hebben, waaromtrent er actiecomités zijn. Anderzijds kijk ik naar de cijfers. Ik volg het Twitteraccount van de minister ook met aandacht, maar ik stel ook af en toe wat parlementaire vragen.

Minister, gisteren kreeg ik van u een antwoord, waarvoor dank, over het verlenen van vergunningen voor windturbines. Daarin geeft u aan dat in ongeveer de helft van de windturbinedossiers geen beroep wordt aangetekend, wat toch een heel ander licht werpt op de materie dan wat collega Van Rooy hier naar voren brengt. Dat wil dus zeggen dat we in de helft van die dossiers helemaal geen protest of beroep zullen zien.

Minister, ik wou u echter iets vragen over wat u verderop in uw antwoord schreef. Door het hoge aantal administratieve beroepen die er zijn, vraagt u zich af of de trap van de administratieve beroepen niet kan worden overgeslagen om tijdwinst te boeken in deze vergunningsdossiers. In de dossiers waar er daadwerkelijk beroep wordt aangetekend, gaat men immers uiteindelijk vaak door tot de laatste administratieve aanleg. U lijkt daarmee te suggereren dat we voor windturbinedossiers naar een aangepaste procedure moeten gaan, met meteen een beroep in laatste aanleg, waardoor er tijdwinst zou kunnen worden geboekt. Hoe ziet u dat? En is dat een concreet plan dat u naar voren schuift om de vergunningsverlening voor turbines op een andere manier te organiseren en zo sneller duidelijkheid te geven voor alle belanghebbenden?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk inderdaad dat er niet bij alle windmolens protest optreedt. Zoals collega Bothuyne zei, zijn het er een aantal, die wel heel mediatiek zijn. Ik heb twee suggesties. Kan men misschien eens in kaart brengen bij welk soort molens er sprake is van protest? Misschien is dat een goed idee voor een eindwerk of doctoraatsstudie. Ik denk wel dat er een patroon te herkennen is. Ik moet natuurlijk ook wel zeggen dat het inderdaad geen goed idee is om molens dicht bij woningen te plaatsen. Ik denk dat iedereen het daarover eens is.

Ik stel wel vast dat het protest tegen de inplanting van windmolens veel kleiner is, wanneer de buurt wordt ingelicht en er sprake is van burgerparticipatie, van echte burgercoöperaties. Die molens daar worden vaak wel vergund en vaak zijn er weinig beroepsprocedures. Minister, bent u dus bereid te bekijken hoe u burgerparticipatie meer kunt incorporeren in dit soort projecten?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dank voor uw antwoorden. De punten van collega Danen lijken me interessant. Er is het uitzoeken of er een patroon is in de protesten die er zijn. Het lijkt me ook wel nuttig om een onderscheid te maken in de protesten, want soms merken we dat het een paar individuen zijn die uit eigenbelang een lokale gemeenschap ophitsen en proberen daarvan een soort collectief protest te maken, terwijl het niet altijd een collectiviteit is die wordt getroffen door het plaatsen en vergunnen van een, twee of meer windmolens. Soms is het echter inderdaad misschien beter om er geen te plaatsen. Dat moet men altijd evalueren. Ik heb soms de indruk dat windmolens wel wat dicht bij woongebieden komen. Dan kan ik begrijpen dat burgers daar ongelukkig over zijn, omdat de waarde van hun woning plots dramatisch daalt als daar ineens windmolens staan in plaats van een weids vergezicht.

Collega Van Rooy, spuuglelijk is een subjectief begrip. Ik denk dat het moeilijk is om aan rechters te vragen om ook een esthetische appreciatie te geven van wat mooi en spuuglelijk is. Ik denk dus dat dat een beetje gevaarlijk is. Er zijn mensen die kerncentrales spuuglelijk vinden. Er zijn mensen die appartementsgebouwen spuuglelijk vinden. Er zijn mensen die moderne kunst spuuglelijk vinden. Het is niet daarom dat men die dingen allemaal moet verbieden, lijkt me.

Minister, ik ben ook wel bezorgd, omdat er over windmolens ook vaak fake news en misverstanden worden rondgestuurd. Ik denk dat het ook belangrijk is om goed

te informeren. Informatie is het beste desinfectans voor woekerende gevoelens of de verspreiding van samenzweringstheorieën, die in deze tijd toch opgang maken.

Mijnheer Van Rooy, als u spreekt over windmolens op zee die vogelgehakt maken of vogelfricassee veroorzaken, dan kan ik u zeggen dat onze snelwegen voor wildpaté en egelpuree zorgen. Er is inderdaad 'collateral damage' bij elke industrialisering, en uiteraard moeten wij de impact op het milieu beperken, maar het is manifest onjuist dat de plaatsing van windmolens op zee voor een enorme verstoring van het mariene milieu zorgen. We hebben een marien ruimtelijke ordeningsplan. De vestiging van windmolens zorgt voor een toename in de diversiteit op zee, door het ontstaan van riffen, de kweek van wieren en dergelijke meer.

Minister, samengevat, kunt u burgerparticipatie meer in de vergunningsprocedure introduceren? Is het mogelijk om meer correcte informatie omtrent windmolens te verspreiden, teneinde fake news te bestrijden?

De voorzitter: De heer Gryffoy heeft het woord.

Andries Gryffoy (N-VA): Ik zou er toch voor willen waarschuwen om burgerparticipatie als zaligmakende oplossing voor alle problemen te zien. Beauvent, een bedrijf uit het Oostendse, heeft recent 1 miljoen euro opgehaald voor een coöperatie. Het beschouwt dat als een groot succes. U moet eens bekijken hoeveel windmolens men kan bouwen met 1 miljoen euro. Dus neen, dat zal niet de oplossing zijn. In Eeklo zegt men dat dat daar allemaal windmolens via een coöperatie zijn en dat de bevolking van Eeklo eraan meedoet. Ik heb ooit een bevraging gedaan bij de bevolking van Eeklo: niemand van Eeklo is daarin gestapt, want men heeft daar het geld niet. Dat zit allemaal in de handen van mensen van Latem, De Pinte, Nazareth, Gent enzovoort. Die mensen hebben dus eigenlijk niet direct baat bij een windmolen die vlakbij staat.

Windmolens in industriegebieden, havengebieden enzovoort, dat moet uiteraard kunnen. Windmolens in een lijn naast autosnelwegen, dat moet uiteraard kunnen. Ik ga me niet uitspreken over de vraag wat spuuglelijk is. Daarin volg ik collega Schiltz. Wat is spuuglelijk? 'Les goûts et les couleurs ne se discutent pas.' Dat is in dezen dus net hetzelfde.

Collega Van Rooy, ik vind het wel bizar dat u net Windstil aanhaalt, want Windstil komt in actie tegen een windmolen die net op een industriegebied komt. Ik ga echter wel akkoord met de inhoud ervan, want dat industriegebied ligt inderdaad vlak naast de bebouwde kom. Als men zegt daar iets te zullen bouwen dat 180 of 200 meter hoog is, dan creëert men natuurlijk een probleem. De mensen willen dat niet. Er staat daar een antenne van Proximus die 60 meter hoog is. Wel, dat moet je dan verdrievoudigen qua hoogte. Als je daar ter plaatse gaat kijken, dan moet je inderdaad zeggen dat er iets niet klopt.

Ik verwijs naar de uitspraak van het Europees Hof omtrent onze normen die in het besluit staan. Die zijn natuurlijk wel cruciaal. Het cruciale punt is dat het Hof heeft gezegd dat die normen niet onderhevig zijn geweest aan een MER en dat die in de toekomst wel onderhevig moeten worden gemaakt aan een MER. Als ik eventjes snel reken, moeten we tegen de zomer van 2023 klaar zijn met volledig nieuwe normen, conform de MER. Uiteraard zal daarbij de discussie over afstand naar boven komen, en dan moeten we die daarbij voeren, op het gepaste moment.

Anderzijds wil ik niet te snel meegaan in het verhaal dat die windmolens er mordicus moeten komen – dat gevoel heb ik soms – omdat men de klimaatdoelstellingen wil halen. Voor mij is het niet zo dat het halen van een doelstelling plots alle middelen heiligt. Het moet correct zijn, punt.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, dank u. Collega Gryffroy, elke aanvraag voor een vergunning moet inderdaad voldoen aan alle regels die er zijn. Dat geldt trouwens voor elke vergunning, dus ook in dezen hanteren wij alle regels. Wel denk ik dat het goed is dat er correcte informatie wordt gegeven. Bij het windplan dat we nu aan het maken zijn, zijn we ook aan het bekijken hoe we in acties kunnen voorzien om te sensibiliseren en correcte informatie te verschaffen, en hoe we aan het draagvlak kunnen werken.

Daarnaast is het zo dat de vroegere afstandsregel is afgeschaft. Ik begrijp heel goed dat mensen er wat schrik voor hebben als dat heel dicht bij hun achtertuin staat en dat men dat gewoon niet wenst. Dus misschien moeten we eens kijken naar die afstandsregel. Ook dat ben ik aan het onderzoeken.

Wat het draagvlak betreft in die studie, wil ik wel nog onderlijnen dat mensen die bij windturbines wonen, ook bevraagd zijn. Dat wou ik nog even toevoegen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik hoor dat er in de helft van de gevallen geen beroep of protest wordt aangetekend tegen windturbines. En daar wordt dan triomfantelijk over gedaan. Ik vind dat dus heel veel, dat maar liefst tegen de helft van de projecten protest wordt aangetekend. We leven in een democratie, dan is de helft toch wel heel veel.

Dat is een grote bezorgdheid, en dan kom je er inderdaad niet van af met het focussen op de zogenaamde burgerparticipatie. Dat is inderdaad geen wonderoplossing, zoals hier is gezegd door de heer Gryffroy. En laat ons wel wezen, als politici van de regering of van de meerderheid spreken over burgerparticipatie, is dat doorgaans een eufemisme voor het door de strot van de bevolking rammen van wat deze regering wenst. En het is doorgaans ook een teken van misprijzen en gebrek aan vertrouwen in de burger. Dat hoor ik ook in het betoog van de heer Schiltz, die het heeft over een paar individuen die uit eigenbelang – stel u voor, mensen die aan hun eigenbelang denken! Waar is de tijd dat de liberalen het nog goed vonden dat mensen aan hun eigenbelang, hun eigen leefomgeving en hun eigen woonplaats dachten? – de plaatselijke gemeenschap ophitsen. Wat een dedain voor plaatselijke burgers die het heft in eigen handen nemen en zeggen wat ze wel en wat ze niet willen. Ik vind het te gek voor woorden.

Ook te gek voor woorden is die kapotte vogels als 'collateral damage' omschrijven, alsof dat dan een tegenargument is. Ook in het wegverkeer gaan er vogels kapot door auto's. Is dat dan een goede zaak? Kan dat dan niet als argument dienen? Proberen wij er niet alles aan te doen om dieren zo goed mogelijk in hun leefmilieu en leefomgeving te laten? Ik dacht het toch wel.

Wat dan het argument 'spuuglelijk' betreft: daar is heel deze commissie, behalve ikzelf natuurlijk, het over eens. Ik ben het niet eens met de stelling dat over smaak niet valt te twisten. Dat is eigen aan deze postmoderne tijdsgeest. En dat leidt exact tot de samenleving waar we nu in leven, waarin alles relatief is, waar niets nog goed is, niets nog slecht is, niets mooi, niets lelijk. Het levert een samenleving op waar Mozart niet beter wordt bevonden dan gangsterrap. En dat betwist ik ten eerste. Over smaak valt dus wel degelijk te twisten.

Ik zou tot slot iedereen willen aanraden om het opiniestuk van de heer Boudry te lezen, dat mevrouw Demir – ze negeert dat natuurlijk als ik dat zeg – heeft aangeprezen via Twitter, en waarin gewoon met cijfers wordt aangetoond dat kerncentrales bijvoorbeeld honderd keer minder ruimte in beslag nemen dan windmolens voor dezelfde opgewekte energie. Dus stel dat men die kerncentrales spuuglelijk vindt – ik vind die overigens ook spuuglelijk, net zoals de meeste industrie –, dan nemen die ten minste veel minder ruimte in voor het opwekken van betrouwbare energie.

U kunt dat allemaal nalezen in dat opiniestuk. Ook als het gaat over milieuvervuiling: zonnepanelen en windturbines zijn veel vervuilerder voor het milieu ten opzichte van de energie die ze opwekken. Als mevrouw Demir dat tweet en dat via haar sociale media verspreidt, is het toch zeer frappant dat zij een beleid blijft voeren pro windturbines, wat daar dus totaal haaks op staat.

De voorzitter: Collega's, ik wens toch te benadrukken dat, als we in dit tempo verder gaan, we de agenda niet zullen kunnen afhandelen. Ik heb al meermaals teken gedaan om binnen de spreektijd te blijven. Ik denk dat we ons daar allemaal aan moeten houden, dus bij deze nogmaals een oproep om de timing te handhaven, anders zal ik genoodzaakt zijn om de micro uit te zetten. En dat doe ik uiteraard liever niet.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vraag van België aan de Europese Commissie om meer duidelijkheid te verschaffen over de becijfering van de CO₂-reductiedoelstelling met 55 procent – 923 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, deze vraag is al een aantal weken geleden ingediend en er is sindsdien natuurlijk veel gebeurd op het vlak van de klimaatdoelstellingen. Toen ik de vraag indiende, kwam het erop neer dat de Federale Regering van de Europese Commissie meer details wou krijgen over de manier waarop de doelstelling om de CO₂-uitstoot tegen 2030 met minstens 55 procent te verminderen ten opzichte van 1990, becijferd is.

Morgen en overmorgen is er een nieuwe Europese top met de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie (EU), waarop zal moeten worden beslist over die doelstelling van 55 procent CO₂-reductie tegen 2030, en meer bepaald ook over het voorstel van de EU met betrekking tot de klimaatdoelstellingen. De Vlaamse Regering heeft aangegeven dat premier De Croo slechts akkoord mag gaan indien twee belangrijke voorwaarden voor Vlaanderen vervuld zouden zijn. U hebt dat gisteren nog proberen toe te lichten in Terzake, minister. Ten eerste is er de zogenaamde kostenefficiëntie. De inspanningen moeten beter gespreid worden over de EU-lidstaten. En ten tweede is er de internationale flexibiliteit, waardoor Vlaanderen in andere EU-landen hernieuwbare energie zou moeten kunnen aankopen. Dat zijn zogezegd de twee voorwaarden voor Vlaanderen ten opzichte van België om de reductiedoelstellingen van de EU en de Green Deal van min 55 procent te ondertekenen.

Ik heb er hier eerder al op gewezen dat in het federale regeerakkoord, en ook als we mevrouw Tinne Van der Straeten en haar collega mevrouw Khattabi bezig horen, het heel duidelijk is: zij zijn klimaathysterisch en zij zullen die doelstelling van de EU onderschrijven, hoe hoog die ook zal worden – het was eerst min 40, nu is het min 55, straks moet het misschien nog hoger zijn. Ondertussen blijven deze Vlaamse Regering en mevrouw Demir goochelen met de toverwoorden dat de doelstellingen 'realistisch' moeten zijn en dat het 'haalbaar en betaalbaar' moet zijn.

Dat zijn natuurlijk twee totaal tegengestelde visies. Men kan dat nog zoveel mogelijk proberen te masseren door desgevraagd te zeggen dat men een constructief overleg heeft gehad met elkaar. En dan bedoel ik mevrouw Demir met het federale niveau, mevrouw Van der Straeten en mevrouw Khattabi. Maar toch zien wij in

bepaalde uitspraken en op sociale media dat er een groot haat in de boter zit tussen het Vlaamse en het federale niveau en dat de visies, zoals ik al zei, totaal tegengesteld zijn. Er werd hier daarnet gesproken over fake news. Ik verwijs naar de tweet van mevrouw Demir, die mevrouw Khattabi van desinformatie beschuldigt. En desinformatie, dat is fake news. Mevrouw Khattabi had getweet dat België zeker de Europese ambitie van min 55 procent zal ondersteunen op de Europese Raad van morgen en overmorgen. En ondertussen hinkt de Vlaamse Regering daar amechtig achteraan, om te zeggen: 'Wacht, niet te snel, wij kunnen dat niet aan.' Die trein van de Belgische federatie en van de EU holt natuurlijk gewoon door.

Mijn logische vraag is dan ook wat de stand van zaken is, mevrouw Demir. Kunt u meer toelichting geven over de becijfering van de doelstelling van min 55 procent, zoals die is voorgesteld door de Europese Commissie? Hoe wordt dat becijferd? Wat zal dat betekenen voor Vlaanderen? Wanneer zult u dat te weten komen?

Hebt u hierover al verder overleg gehad met de Belgische regering? Hoe is dat verlopen? Is er nu een gemeenschappelijk standpunt dat u kunt onderschrijven? Zo ja, kunt u daar wat meer toelichting bij geven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We hebben de afgelopen maanden en weken heel hard aan dit dossier gewerkt. Mijnheer Van Rooy, we kunnen twee dingen doen. Een daarvan is gewoon neen zeggen en op het einde van de rit aan de zijlijn staan. Dat wensen wij niet te doen vanuit Vlaanderen, wij willen meedoen. Het is belangrijk dat de Vlaamse Regering wordt gehoord.

We hebben heel wat contacten gelegd. Op uitdrukkelijke vraag van Vlaanderen hebben de Belgische vertegenwoordigers tijdens de besprekingen allerlei vragen gesteld aan de Europese Commissie en gewezen op een aantal zaken waaronder de energie-intensieve industrie in Vlaanderen, de dichtbevolktheid van onze regio, enzovoort. Heel wat van onze vragen en bezorgdheden zijn aan bod gekomen tijdens een bilaterale ontmoeting tussen België en de Europese Commissie. Ons kabinet maakte deel uit van die delegatie en heeft de standpunten en bezorgdheden van Vlaanderen rechtstreeks aangekaart op twee verschillende overlegmomenten met het kabinet van commissaris Timmermans. Dat is ook wat Vlamingen verwachten, dat wij niet aan de zijlijn blijven staan en alles ondergaan, maar dat we invloed uitoefenen op alle fronten.

Wij hebben ook binnen de Vlaamse Regering gepraat over het standpunt van Vlaanderen. De premier heeft de regio's geconsulteerd waarbij Vlaanderen een heel duidelijk signaal heeft gegeven over de Europese doelstellingen. Er waren nog andere West-Europese landen die dezelfde bedenkingen maakten. Wanneer Europa de doelstelling scherper wil stellen, dan moet dat kostenefficiënt worden verdeeld. Ik vind dat essentieel. Wanneer dat de vorige keer was gebeurd, dan hadden Hongarije, Bulgarije en Polen geen 0, 2 of 7 procent gehad maar meer en dan had Vlaanderen min 25 procent gehad.

Wanneer die landen akkoord gaan met die kostenefficiëntie, dan is dat natuurlijk ook goed voor Vlaanderen. Wanneer bijkomende inspanningen worden geleverd, vind ik het heel belangrijk dat de Oostbloklanden die momenteel bijna niets doen, de winsten moeten boeken. CO₂ stopt immers niet aan de grens. Ik vind het belangrijk dat we die CO₂-reductie op een realistische wijze zullen doorvoeren in Vlaanderen, we hebben daar ook een plan voor tegen 2030. Na die periode rekenen we ook heel fel op nieuwe technologie en renovatie. Minister Crevits heeft 125 miljoen euro uitgetrokken voor onderzoek van alles wat met waterstof te maken heeft.

Een andere bedenking die Vlaanderen heeft gemaakt is dat wanneer Europa de inspanning verhoogt, het belangrijk is dat er internationale flexibiliteit is. U hebt

gezegd dat wij statistieken in Europa willen kopen, maar dat is niet juist. Internationale flexibiliteit is ofwel statistieken in het buitenland kopen, ofwel de Vlaamse technologie in andere landen gebruiken en op die manier die CO₂-winsten realiseren. Die flexibiliteit is heel belangrijk omdat dat goed is voor de Vlaamse bedrijven. Wanneer het gaat over het aankopen van statistieken, zal die Europese markt tegen 2030 verzadigd zijn, wat de prijzen zal opdrijven. Dat is heel belangrijk voor Vlaanderen; Wanneer we niet veel willen betalen, dan is er die internationale flexibiliteit. Dat zijn twee belangrijke voorwaarden die we hebben gesteld aan de Belgische regering. De andere regio's hadden geen voorwaarden.

Maandag was er een vergadering met de verschillende deelstaten. Daar hebben wij herhaald dat wanneer Europa dat wil doen, Vlaanderen dit niet zal tegenhouden op voorwaarde dat andere Europese landen ook iets doen. Uit gesprekken met de federale overheid hebben wij begrepen dat de premier het Vlaamse standpunt op het eind van de week zal brengen. Er zijn nog negen andere landen met dezelfde opmerkingen. Wij hopen dan ook een invloed te hebben op die Europese regelgeving.

Pas volgend jaar in juni zal België een doelstelling krijgen en pas dan zal met de regio's worden bekeken en onderhandeld wie wat zal doen. In onze beslissing met die twee strikte voorwaarden hebben we ook nog een andere voorwaarde opgelegd, namelijk dat de federale entiteit ook inspanningen levert wanneer het over CO₂-reductie gaat.

We konden ook aan de zijlijn blijven staan en niets doen maar ik probeer op die manier het onderste uit de kan te halen. Ik ben ook heel blij dat ook nog negen andere lidstaten dezelfde bedenkingen hebben. Eind deze week zullen we weten hoe Europa daarop reageert: zal Europa rekening houden met die voorwaarden of zal het de teksten amenderen en de onderhandelingen heropstarten? Ik probeer het maximum eruit te halen, en ik denk dat dit ook van mij wordt verwacht.

De voorzitter: De heer van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u hebt een lang betoog gehouden waaruit vooral moet blijken hoeveel moeite u zich wel getroost. Voor alle duidelijkheid, ik denk dat dat klopt. Ik denk dat u het hart op de juiste plek hebt voor Vlaanderen en voor de Vlamingen, en dat u effectief het onderste uit de kan probeert te halen. Alleen is dat natuurlijk verre van voldoende en zal dat onderste uit de kan altijd te weinig blijven zolang wij ons binnen dat carcan van de EU en van die Green Deal proberen te bewegen, en met name ook binnen die Belgische federatie.

Want sta me toch toe om te herhalen dat de tweets die u naar uw federale collega van Milieu Zakia Khattabi stuurt en waarin u schrijft dat zij fake news verspreidt over het ondersteunen van de Europese ambitie van min 25 procent op de Europese Raad, mij en de vele burgers die dat lezen, niet echt met vertrouwen vervullen over de manier waarop de Federale Regering omgaat met uw wensen met betrekking tot die zogenaamde kostenefficiëntie en internationale flexibiliteit. Ik wil er toch even op wijzen dat mijn goede federale collega, Kurt Ravyts, collega-parlementslid, gisteren nog minister Khattabi heeft ondervraagd over – inderdaad – de wensen van u, van Vlaanderen, en over de voorwaarden die volgens u strikt moeten worden doorgegeven. Uit het antwoord van de minister – u kunt er misschien het verslag op nalezen – blijkt een totale minachting voor uw wensen en noden, minister Demir.

Zij houdt totaal geen rekening met Vlaanderen. We kennen mevrouw Khattabi al langer. Ik moet u dat niet vertellen. Het waren de PVDA en Ecolo-Groen die voluit applaudisseerden voor haar triomfantelijke antwoord, waarin ze aangaf dat ze gewoon met de Belgische Regering de min 55 procent zal ondersteunen. De Vlaamse voorwaarden werden door haar gewoon van tafel geveegd. Dat bleek ook uit de tweet die u terecht hebt bekritiseerd.

Los van mijn totale wantrouwen in deze hele situatie, wil ik u nog een vraag stellen. Wat bedoelt u concreet met die zogenaamde kostenefficiëntie en internationale flexibiliteit? Kunt u mij dan eens vertellen hoeveel procent reductie België zou moeten aanvaarden en hoeveel procent reductie landen als Hongarije en Polen – waar ik overigens geen contacten heb, ik zal u moeten teleurstellen – dan moeten inschrijven? Hoeveel minder procent reductie zou België en dus ook Vlaanderen dan opgelegd moeten krijgen van de EU? Ik zou dat heel concreet willen weten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Er zijn drie basisprincipes ingeschreven in het Vlaamse regeerakkoord. Tot nader order, mijnheer Van Rooy, behoort u niet tot deze regering, maar wel ook CD&V en Open Vld.

Ten eerste, bottom-up. Ik denk dat hier heel duidelijk is dat we bottom-up hebben gewerkt. We hebben duidelijk de boodschap meegegeven aan de federale overheid. De premier is bereid om dit standpunt te verdedigen op het Europese niveau. Ik denk dat dat zo hoort. Je ziet dat ook binnen het Europees Comité van de Regio's. Daar werkt het ook zo. Daar is er ook de enorme vraag naar bottom-up.

Ten tweede, kostenefficiëntie. Ik moet mijn tijd beperken, maar anders had ik wel willen uitleggen over hoeveel procent het zal gaan. U moet natuurlijk juiste jaartallen gebruiken en discussiëren over non-ETS of ETS. Laat ons zeggen dat non-ETS versus 2005 waarschijnlijk zal gaan over 42 of 43 procent. Kostenefficiëntie is belangrijk, want het is soms goedkoper om meer inspanningen te doen elders dan inspanningen te doen die bij ons al zijn gebeurd. De Croo zal dat meenemen en dat is goed want dat is 'de bottom-up approach'.

Internationale flexibiliteit is logisch en staat ook in ons regeerakkoord. Ook dat neemt De Croo mee.

We zijn bottom-up tot een zeer goed akkoord gekomen en hebben de vraag aan De Croo gesteld die dan de vraag op Europees niveau zal stellen. Dat zijn de voorwaarden. Ik denk dat het niet klaarder en duidelijker kan zijn.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik wil enkele bijkomende vragen stellen om ook wat duidelijkheid te krijgen.

Minister, we zijn natuurlijk blij dat er een akkoord is gekomen en dat België een standpunt kan innemen op de Europese top. Dat is een goede zaak. In dat verband wil ik vragen hoe het overleg is verlopen, omdat het niet gemakkelijk is om tot zulke akkoorden te komen. We hebben in het verleden gezien hoe lang het soms kan duren, de 'burden sharing'. Blijkbaar is men nu vrij vlot tot een akkoord gekomen. Wat was uw inschatting van het overleg?

We stellen voorwaarden en daar is nu een akkoord over, maar die voorwaarden zullen niet vastgelegd worden op het overleg deze week. Dat zal deel uitmaken van de trilog die nu volgt, waarbij de Raad, de Commissie en het Parlement verder zullen discussiëren over de hoogte van de reductie die men wil nastreven en de randvoorwaarden die er eventueel bij zullen worden gevoegd. Hoe ziet u het verdere vervolg van dit proces? In hoeverre is er duidelijkheid over hoe ver die flexibiliteit en die kostenefficiëntie moeten gaan om er akkoord mee te kunnen gaan? Uiteindelijk zijn dat twee begrippen die ruimer of smaller kunnen worden ingevuld.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ook ik dank u voor uw benadering. Ik denk dat het heel helder is. De heer Gryffroy heeft nog eens goed de geest en de letter van het Vlaamse regeerakkoord samengevat en op die manier ook de geest van samenwerking.

Minister, u hebt het helemaal juist dat Vlaanderen een kleine maar welvarende en krachtige regio is in het geheel van Europa. Als we de koers van Europa mee willen bepalen, dan zoeken wij bondgenoten. Dan gaan we niet als een krijsend kind aan de kant staan brullen en tieren en ons in de supermarkt op de grond werpen omdat we onze snoepjes niet krijgen. Neen, dan werken wij samen om aan te tonen, op basis van rationele argumenten, wat onze case is en dan zullen wij daar ook gehoor voor vinden, zoals nu ook duidelijk blijkt.

Ik heb uit goede bron vernomen dat we wel wat medestanders hebben wat betreft die kostenefficiëntie en flexibiliteit.

Mijnheer Van Rooy, het is de evidentie zelve dat wanneer er ergens anders, in Duitsland, Nederland, Denemarken of Spanje, op een efficiëntere manier geïnvesteerd kan worden in de energietransitie, Europa daar ook oren naar zal hebben. Het is belangrijk dat we met z'n allen samen, de 27 lidstaten, een tijdperk ingaan waarin we een volgende industrialiseringsgolf kunnen krijgen, een welvaartsgolf die gebaseerd zal zijn op hernieuwbare energie en het halen van de klimaatdoelstellingen.

Dus, minister, hartelijk dank om een akkoord bereikt te hebben met de federale overheid en de Vlaamse punten neergezet te hebben. Ik hoop dat u bij het bepalen van de concrete landen- en regiospecifieke doelstellingen in die geest van samenwerking de Vlaamse en Belgische standpunten in Europa scherp kunt houden en op die manier welvaart naar onze regio kunt brengen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik ben zeer blij met de manier waarop u dit dossier hebt aangepakt. U hebt de correcte visie vertaald naar het federale niveau. We moeten klimaatambitieuze zijn, maar ook rationeel in de benadering van deze uitdaging. Kostenefficiëntie is cruciaal. De idee dat Europa klimaatneutraal kan en moet zijn, kan welvaart brengen, de gezondheid verhogen en de economie versterken. Dat bewijzen talloze studies, maar dat moeten we op Europees niveau benaderen. Het heeft geen zin dat we op lidstaatniveau klimaatneutraliteit nastreven. Dat is allesbehalve kostenefficiënt. Ik ben dus blij met uw houding.

Mijnheer Van Rooy, ik heb trouwens de vraag nagelezen. Mevrouw Khattabi heeft wel degelijk de kostenefficiëntie en de andere voorwaarden vermeld in haar antwoord op de parlementaire vragen gisteren. Ik ga ervan uit dat de federale collega's die vragen en randvoorwaarden heel uitdrukkelijk meenemen naar het Europese overleg.

Minister, wat kan er verder gebeuren op dat Europees niveau? We hebben negen lidstaten die ook die kostenefficiëntie bepleiten. Legt u nog andere contacten met andere regio's of lidstaten om meer medestanders te vinden? Dit debat zal nog vele maanden gevoerd worden.

Het betekent natuurlijk ook dat we meer zullen moeten doen. Hoeveel meer moet nog intra-Belgisch worden uitgeklaard. We zullen meer moeten doen op een heel aantal parameters. Ik denk maar aan hernieuwbare energie. We willen waterstofkoploper zijn in Europa. Dat lukt alleen maar als we een heel grote hoeveelheid aan hernieuwbare energie hebben om op die manier om te zetten en te gebruiken via de waterstoftechnologie. Hoe ziet u dat binnen het intra-Vlaamse traject om bij te dragen aan de nieuwe doelstellingen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Van een Vlaams minister wordt echt wel verwacht om zoveel mogelijk medestanders te vinden. We hebben zowel met de Belgische diplomaten als met het kabinet van Frans Timmermans overlegd om onze bezorgdheden over te maken. Er zijn ook verschillende overlegmomenten geweest met de collega's uit Wallonië, Brussel en het federale niveau. Dat is altijd respectvol gebeurd, wat al veel is. Ook al heb je ideologisch een ander standpunt, dan kun je met respect voor elkaar en goed luisteren naar ieders bezorgdheden al een hele stap voorwaarts zetten. We hebben dat de afgelopen weken ook continu gedaan. We zijn er ook goed op tijd mee begonnen. De premier heeft recent nog duidelijk gesteld dat hij de voorwaarden van Vlaanderen mee zal nemen in het Belgische standpunt.

Hoe gaat dat nu verder lopen? De conclusies van de Europese Raad van later deze week zijn een eerste stap. Het is belangrijk dat daar de grote lijnen correct worden uitgezet, en dat we het binnen Europa eens zijn over een aantal belangrijke principes, zeker wat de kostenefficiëntie en de internationale flexibiliteit betreft. Ik ga bij die negen andere Europese landen zoals Estland, Finland en Portugal nagaan of we diplomatieke contacten kunnen leggen om bondgenootschappen te zoeken.

CO₂ stopt niet aan de grenzen. Het kan niet zijn dat Polen, Hongarije en Bulgarije niets doen. We moeten daar samen sterk op inzetten.

Nadien zal dit in detail uitgewerkt moeten worden in allerlei richtlijnen en verordeningen. Ook daar zullen we de besprekingen uiteraard van heel nabij volgen, om te zorgen dat onze Vlaamse standpunten zoveel mogelijk worden meegenomen. Ook op dat moment zullen we blijven wegen. Maar belangrijk op dit moment is dat de grote lijnen en principes goed zitten in die raadsconclusies. Dan is het afwachten wat de Belgische doelstelling volgend jaar zal zijn.

U vraagt me wat die zal zijn, maar ik heb geen glazen bol. Ik weet dat niet. Ik hoop vooral dat de landen die op dit moment niets doen, een belangrijke bijdrage leveren. Op die manier zetten we toch weer een stap vooruit in deze uitdaging.

Ik vind het erg belangrijk dat we die realisaties halen. Er is veel aanwezig op het terrein. Met minister Somers heb ik de lokale klimaatplannen met vier werven vanuit Vlaanderen gesteund met heel wat financiële middelen.

Het is ook belangrijk dat Europa de nieuwe economie steunt. We moeten zien dat we vanuit Vlaanderen die boot niet missen en die economie ook naar hier brengen. Minister Crevits is heel goed bezig met de innovatie rond waterstof. Wij volgen dat ook mee op. Vlaanderen moet zorgen dat die economie, die ook tewerkstelling met zich meebrengt, hier komt. Als we aan de kant gaan staan, dan missen we de Europese middelen. Vlamingen verwachten dat ook. Aan de kant staan, niets doen en niet doorwegen, dat zou echt onverstandig zijn.

Met het kabinet heb ik alles op alles gezet om dat te doen en dat zullen we ook blijven doen. Ondertussen werken we verder aan de realisaties op het terrein voor de komende tien jaar. Als we dat op een verstandige manier doen, dan ben ik ervan overtuigd dat we die doelstelling halen. Het is frustrerend dat dat in het verleden telkens niet is gebeurd. Iedereen ervaart ondertussen de effecten van de klimaatopwarming. Kijk maar naar de droogteproblematiek. Niks doen is dus geen optie. We moeten stappen zetten, maar dat moet op een haalbare en betaalbare manier gebeuren. Vlaanderen probeert dat ook maximaal op die manier te doen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): CO₂ stopt niet aan de grens, heb ik hier een aantal keer gehoord, twee keer door de minister. Gelukkig maar, zou ik zeggen, anders zouden we veel minder plantengroei hebben.

Federaal minister Khattabi heeft gedaan wat u ook doet, en dat is telkens opnieuw dure woorden gebruiken zoals kostenefficiëntie, internationale flexibiliteit, haalbaar, betaalbaar.

Die woorden komen ieders oren uit, in de eerste plaats de mijne maar ook de oren van de burger, omdat die alleen maar moeten verbergen dat Vlaanderen gewoon achterop hobbelt. Dat werd hier eigenlijk ook gezegd door minister Demir. Het paard wordt hier wel degelijk achter de kar gespannen. Ze zegt: 'ik heb geen glazen bol', 'ik hoop dit' en 'ik hoop dat'. De realiteit is dat België nu die min 55 procent zal ondertekenen bij de Europese Unie en dat er voor Vlaanderen geen enkele garantie is opgenomen dat dat zogenaamd kostenefficiënt zal zijn en dat er zogenaamde internationale flexibiliteit zal zijn.

Ik hoor hier: 'dat wordt nadien in detail uitgewerkt'. Hoe belachelijk is dat? Wat een waanzin is dat? Het is alsof u een contract zou tekenen voor een nieuwe woning en nadat u uw handtekening gezet hebt, zou zeggen: 'dat contract gaat over de grote lijnen, de details over de inrichting van de woning, de dikte van de muren en de vorm van het dak zullen we nadien uitwerken'. Het is typerend voor u, minister Demir – en bij uitbreiding de hele Vlaamse Regering – om slaafs de EU en het Belgische niveau dat daartussen zit, achterna te hobbelen en dan te hopen om nog iets uit de brand te slepen opdat de Vlaming niet te hard wordt gepakt.

We hebben het daarstraks gehad over de Belgische elektriciteitsfactuur, die tot de duurste in Europa behoort, onder andere omdat daar allerlei bedragen in zitten als groenestroombijdragen en bijdragen voor hernieuwbare energie. Ik hoor Open Vld dan zeggen: 'de energiefactuur moet niet dalen want de zogenaamde hernieuwbare energie moet daarmee kunnen worden betaald'. Dat is bij dezen genoteerd, mijnheer Schiltz, dat volgens Open Vld – en bij uitbreiding heel deze regering natuurlijk – de CO₂-dogmatiek belangrijker is dan het dalen van de energiefactuur voor de Vlamingen. Hetzelfde geldt voor minister Demir. Ze heeft het over het kopen van uitstootrechten en het kopen van hernieuwbare energie in het buitenland, allemaal om maar te kunnen voldoen aan dat CO₂-dogma. Ik denk dat ons Vlaams belastinggeld veel beter kan worden besteed hier in Vlaanderen dan aan het kopen van wat voor CO₂-toestanden dan ook in het buitenland.

Tot slot wil ik nog opmerken dat Polen en Hongarije momenteel nog altijd die meerjarenbegroting blokkeren en dus ook het Klimaattransitiefonds. Het is niet toevallig dat het verzet tegen deze 'EUSSR' wordt aangevoerd door landen uit Oost-Europa. Ofschoon ik er, zoals ik heb gezegd, geen contacten heb, blijf ik hopen dat ze dat inderdaad blijven doen.

De voorzitter: Collega Van Rooy, u bent wat over uw tijd gegaan. Gezien het persoonlijk feit, vraagt collega Schiltz nog heel even het woord.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega Van Rooy, ik heb allerm minst gezegd wat u mij probeert in de mond te leggen. Ik heb alleen aangegeven dat het wijzigen van elementen in de elektriciteitsfactuur een impact kan hebben op de rendabiliteit van bepaalde andere dingen en dat het een complex geheel is. Natuurlijk willen wij dat de factuur, de last op de mensen, naar beneden gaat en dat de koopkracht en de welvaart van de mensen stijgen. Maar u maakt er een populistisch simplisme van en u probeert mij mee te sleuren in uw denkwereld. Daar doe ik niet aan mee. Ik heb gewezen op de complexiteit en op de wenselijkheid dat onze factuur in lijn komt met die van de buurlanden en dat de kost voor de burger en voor de bedrijven daalt. Laat dat klaar en duidelijk zijn.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik zal het verslag erop nalezen, mijnheer Schiltz. Ik zal het ook niet nalaten om daar op terug te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe federale vliegwet – 425 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, ik zal proberen mijn spreektijd te bewaken. Mijn vraag is in feite vrij eenvoudig. Een tijdje geleden, meer bepaald op 13 oktober 2020, lazen we een artikel in De Standaard waarin verschillende omwonenden van onze luchthaven getuigen over de stilte als gevolg van de coronacrisis. Volgens de meest recente cijfers, opgemaakt in de periode na het artikel, draait de luchthaven op dit moment op zo'n 15 à 20 procent van de normale capaciteit. Het is duidelijk dat dit een economische nachtmerrie is, zeker voor de hele regio rond de luchthaven. Door die problemen staan ook duizenden jobs op het spel. Veel van de werknemers wonen in de gemeenten rond de luchthaven. Het enige positieve aan deze situatie, zo zeggen de omwonenden, is die teruggekeerde stilte. Eén van de voorstellen van de omwonenden is om op regelmatige basis te werken met stilteperiodes voor de verschillende partijen. Ik denk dat het in dit dossier nodig is om duidelijkheid te geven, niet alleen aan de vliegtuigmaatschappijen en de uitbater van de luchthaven, maar ook aan de inwoners rond de luchthaven omtrent het gebruik en de afspraken die gelden op die luchthaven.

In het federale regeerakkoord lezen we dat de regering een oplossing wil uitwerken voor de geluidshinder en voor de rechtsonzekerheid waarmee de luchthaven Brussel-Nationaal wordt geconfronteerd en dat de regering een evenwichtig ontwerp van vliegwet uitwerkt. Een evenwichtige vliegwet houdt rekening met alle belanghebbenden en dus ook met de bewoners rond de luchthaven. Ik ga ervan uit dat de federaal bevoegde minister hierover contact gezocht heeft met de Vlaamse Regering. Vlaanderen wacht immers reeds lang op deze federale vliegwet. Ik denk dat al in elk regeerakkoord opgenomen werd om er werk van te maken. Maar het is nog nooit gelukt om dat te voleindigen.

Minister, wat is de link met u als minister van Omgeving en Leefmilieu? U bent eigenlijk afhankelijk van deze wet om een duidelijk beleid te voeren rond geluidsisolatie en het inperken van geluidshinder in de regio. Zolang die wet er niet is en die duidelijkheid er niet is, weet u eigenlijk niet waarop u vooral moet focussen.

Ik heb dan ook de volgende vragen voor u, minister.

Heeft uw federale collega reeds met u contact opgenomen om te overleggen over die nieuwe evenwichtige vliegwet?

Wat vindt u van het idee uit het artikel van De Standaard om elkeen een vast stiltemoment te gunnen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Coninck, minister Gilkinet heeft nog geen contact met ons opgenomen, maar wij natuurlijk wel met hem. Samen met enkele collega-ministers uit de Vlaamse Regering heb ik een schrijven gericht aan minister Gilkinet met de vraag om voorwaardig betrokken te worden bij dit proces.

Vanuit Vlaanderen zullen we dus in elk geval meewerken aan een gedragen oplossing voor de luchthavenproblematiek. Een evenwichtige vliegwet is immers belangrijk in

functie van een stabiel juridisch kader voor de exploitatie van de luchthaven en daarnaast ook voor een billijke spreiding van de lasten, zowel binnen de Vlaamse Rand als ten opzichte van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Een eerlijke en billijke spreiding is voor mij cruciaal alsook voor de voltallige Vlaamse Regering. Dit is ook opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord. Ik heb daar ook op gewezen in mijn schrijven aan collega Gilkinet. Ik wacht nu op een reactie van hem om het proces in gang te zetten.

Wat het stiltemoment betreft, is, zoals gezegd, voor ons een billijke spreiding van de lasten belangrijk. Het inbouwen van stilte- of respijtperiodes kan een element van oplossing zijn. Het kan ook bijdragen tot een groter draagvlak bij omwonenden voor de luchthavenactiviteiten. Dit is trouwens niet nieuw en wordt ook toegepast in het buitenland, bijvoorbeeld in Londen Heathrow, waar er een rotatiesysteem is. Maar ik kan natuurlijk nog niet vooruitlopen op een concrete oplossing, omdat dit niet alleen in mijn handen ligt.

Het implementeren van nieuwe concepten voor uitbating van de luchthaven, met mogelijke wijzigingen in het baangebruik en vluchtprocedures, is immers een federale bevoegdheid, en geen gewestelijke. Vanuit Vlaanderen willen we daar maximaal bij betrokken worden. Vandaar mijn schrijven, samen met andere collega's van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik ben blij dat u proactief contact hebt opgenomen met uw federale collega. Het is belangrijk dat we vanuit de Vlaamse Regering aandringen op een oplossing in dit dossier. Het is een zeer beladen dossier. Gisteren kreeg ik een e-mail van de ombudsdienst van de luchthaven, waarin een studie werd overgemaakt, een document over de historie van een wet met betrekking tot het ontwikkelingsproces van de aeronautische procedures.

Minister, misschien neemt u dat best mee in uw overleg met federaal minister Gilkinet, want die ombudsdienst heeft toch een bedenkelijke rol. Het is een document van november 2020 en het is opgesteld door de federale ombudsdienst, waarin men het idee van een vliegwet in vraag stelt.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, als u met uw collega de hele geschiedenis van de aeronautische procedures rond de luchthaven van Zaventem overloopt, dan zijn we nog lang niet aan een nieuwe vliegwet bezig, want die geschiedenis is ondertussen vrij lang. De essentie is natuurlijk dat het een evenwichtige spreiding van de last rond de luchthaven zou moeten zijn. Op dat vlak is het regeerakkoord een goede aanzet. We zijn allemaal voor een luchthaven die jobs oplevert, maar aan de andere kant willen we dat de lasten correct verdeeld zijn.

Minister, de knoop ligt bij Brussel en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en zal dus moeten worden ontward op het federale niveau. Ik reken erop dat u de belangen van de omwonenden in de verschillende Vlaamse regio's rond de luchthaven verdedigt en dat er een correcte, evenwichtige spreiding komt die bovendien rekening houdt met de wetten van de fysica, namelijk dat vliegtuigen opstijgen en landen tegen de wind in. De piste van een stiltemoment voor iedereen is goed, maar die zal wel rekening moeten houden met het feit dat vliegtuigen en windrichtingen en veilige procedures niet altijd voorspelbaar zijn.

De meeste omwonenden zijn wel bereid om het idee te aanvaarden dat vertrekt vanuit het principe 'voor iedereen een evenwichtig deel van de lasten'. Ze zouden heel blij zijn dat er een einde zou komen aan de continue saga van veranderende routes, pistes en uren en met een zekere voorspelbaarheid in de last en de

uitlegbaarheid. Ik hoop dat u daarop wil aandringen in dat overleg. Op dat vlak ben ik het eens met mevrouw De Coninck.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, zelf woon ik ook in de omgeving van de luchthaven. Het nieuwe regeerakkoord geeft mij een beetje hoop. We hopen dat er grondig overleg zal plaatsvinden tussen de federale overheid en de gewesten. We hebben nood aan duidelijkheid en rechtszekerheid, iets waar we al lang op wachten. Als Vlaams-Brabanders zullen we hier samen met de collega's regelmatig op terugkomen.

Minister, ik wil u ook wijzen op een problematiek die dikwijls wordt vergeten met betrekking tot lawaaihinder. Dat is het probleem van het grondlawaai. Men spreekt altijd over spreiding in de luchtroutes, maar de gemeentes Steenokkerzeel en Kampenhout, waar ik woon, hebben ook grondlawaai. Dat komt van vliegtuigen die moeten opwarmen. Bij een spreiding moet ook met dat euvel rekening worden gehouden. Graag uw bijkomende aandacht daarvoor.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk dat alle sprekers hetzelfde standpunt als ik hanteleren. Er moet vooral een evenwichtige en eerlijke spreiding zijn, dat is ook voor mij zo. De voltallige Vlaamse Regering heeft dat zo opgenomen in haar regeerakkoord. Ik zou het gesprek met minister Gilkinet willen afwachten, ook over andere thema's.

Mijnheer Tobback, ik zal uw bezorgdheid meenemen en zien tot wat het leidt. Hopelijk kunnen we met ons allen aan hetzelfde zeel trekken.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord en de toelichting. Ook dank aan de collega's, we hebben een consensus over dit dossier. Iedereen ijvert voor de evenwichtige spreiding. Het is belangrijk dat de lusten en de lasten een beetje evenredig verdeeld worden over de regio. Dat is vooral belangrijk voor de duidelijkheid voor de omwonenden.

Mijnheer Tobback, ik verwees naar het rapport van de ombudsdienst. Het was niet mijn bedoeling dat de minister dat zou overlopen met minister Gilkinet, maar het is wel nuttig om op de hoogte te zijn van het rapport. De analyse waarom het er nog niet gekomen is, is volgens mij de beste motivatie om er nu eindelijk eens werk van te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gweny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het coronagerelateerde zwerfvuil – 529 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Inez De Coninck

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik heb een vraag over zwerfvuil. Op parings, langs wandelpaden, aan bushaltes, in de stationsomgeving, rond supermarkten, we zien de laatste weken en maanden overal wel een rondslingerend mondmasker op de grond. Dat is bijkomend zwerfvuil, een problematiek die ons allang ergert, zeker in deze commissie. Helaas horen mondmaskers in de restafvalzak en niet op de grond.

Bij de start van de coronapandemie hebben we hierover reeds van gedachten gewisseld. Sinds april lopen er in Vlaanderen enkele sensibiliseringscampagnes. De

boodschap is verspreid via allerhande kanalen, gaande van nieuwsbrieven tot sociale media. Er zijn ook affiches en informatie ter beschikking gesteld aan lokale besturen, handelaars en bedrijven. Maar helaas blijkt het probleem niet te zijn opgelost, integendeel, en dat is een jammerlijke zaak.

Plant u bijkomende maatregelen of acties om de toename aan coronagerelateerd zwerfvuil tegen te gaan? Zo ja, welke? Zo niet, waarom?

Op welke manier zult u de lokale besturen bijkomend ondersteunen om tot een sterkere handhaving op het terrein te komen?

In welke mate werd er tijdens de week van de handhaving expliciet ingezet op deze problematiek?

Hoe wordt de problematiek van het coronagerelateerd zwerfvuil opgevolgd door uw diensten? Zijn er cijfers beschikbaar over de exacte toename van het zwerfvuil sinds de start van de coronapandemie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw De Vroe, het coronagerelateerd zwerfvuil is enorm toegenomen, we zien het overal. Mooimakers heeft op 24 november een nieuwe campagne gelanceerd. Er wordt maximaal ingezet op sensibilisering via sociale media, affiches, advertenties enzovoort. Er zijn voorbeeldartikels ter beschikking gesteld aan alle partners: lokale besturen, afvalintercommunales, tot zelfs de burger toe, met de vraag om deze campagne samen mee uit te dragen, aangezien de problematiek echt overal voorkomt.

Mooimakers voert hiervoor zowel online als via sociale media campagne, en zet al zijn communicatiekanalen hiervoor in. Ik heb het heel vaak zowel bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) als bij Mooimakers op de radar gezet. Als je in het weekend gaat wandelen, zie je overal handschoenen of mondmaskers liggen. Dat leidt bij heel veel mensen, terecht, tot grote frustratie.

Handhaving is het sluitstuk van het beleid dat door Mooimakers samen met de lokale besturen en de Vlaamse partners wordt uitgevoerd. Aangezien het ontstaan van mondmaskers als zwerfvuil niet altijd doelbewust gebeurt, reiken we tips uit zodat de burger omzichtiger omspringt met zijn wegwerpmondmasker.

In het operationeel plan dat momenteel voorligt, dring ik erop aan om van handhaving veel meer een speerpunt te maken. Preventie is zeer belangrijk, we hebben alles op alles gezet om dat maximaal te realiseren. Op een bepaald moment moeten we strikter beginnen handhaven. Ik heb dat aan Mooimakers gevraagd. Concreet gaan we bekijken om de Mooimakerssubsidies afhankelijk te maken van handhavingsactiviteiten. Lokale besturen zouden dan een aantal keer per jaar acties moeten rapporteren aan de OVAM om nog aanspraak te kunnen maken op subsidies. Ook de opname van handhaving rond zwerfvuil in het politiereglement kan een voorwaarde zijn om nog subsidies te krijgen. Veel lokale besturen hebben dat nog niet. Vlaanderen zal kordater optreden. Het is een lokale bevoegdheid, maar we gaan daarop inzetten. Preventie is niet voldoende, het is allemaal goed bedoeld, maar ik krijg het stilaan op mijn heupen.

Aangezien mondmaskers een nieuwe opvallende fractie in het zwerfvuil zijn, werden zij mee opgenomen in de handhavingscampagne die Mooimakers in 2020 voerde. Hiervoor was voldoende aandacht in zijn campagnes.

Exacte cijfers zijn nog niet beschikbaar. In het voorjaar werden voor en na het openen van de winkels de coachinggemeenten en intercommunales door Mooimakers bevraagd over coronagerelateerd zwerfvuil. Gemiddeld de helft van de bevroegde

besturen reageerde hierop. In beide bevragingen gaven de respondenten aan dat coronagerelateerd zwerfvuil ook op hun grondgebied voorkwam, met een lichte stijging na het openen van de winkels.

Daarnaast houdt Mooimakers de vinger aan de pols door in te spelen op de feedback van de lokale besturen en het opvolgen van de reacties van burgers over deze problematiek via diverse kanalen.

De volledige impact van corona op het zwerfvuil, en bij uitbreiding alle afvalcijfers, zullen we pas kunnen zien eind volgend jaar, wanneer de afvalcijfers voor 2020 beschikbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Bedankt, voorzitter. Minister, ik ben een heel positief ingesteld persoon, maar ik moet heel eerlijk zeggen dat ik het van die zwerfvuilproblematiek ook heel zwaar op mijn heupen krijg. Ik kan nog altijd niet begrijpen dat je als persoon dingen op de grond gooit. Je doet dat in je eigen tuin ook niet, waarom zou je het dan op straat doen? Het is iets waar veel mensen het echt van op hun heupen krijgen.

Je merkt effectief wel dat de Mooimakers-campagnes echt gekend zijn bij de burgers. De laatste campagne heb ik ook persoonlijk zien passeren. Maar we stellen alleen maar vast dat er nood is aan een heel kordate aanpak. Handhaving door de lokale besturen is echt heel noodzakelijk.

We hebben camera's geplaatst met de intercommunale waar wij in zitten rond afvalbeleid, zowel voor sluikstorten als voor zwerfvuil. En ik moet eerlijk zeggen dat dat toch een afschrikkende effect heeft, en het leeft ook op sociale media. Ik zou dus zeker ook die piste meenemen bij gemeenten waar dat nog niet gebeurt. Want dat is toch iets dat werkt. We merken dat ook op de Kampenhout leeft!-pagina's, zoals elke gemeente wel iets heeft. Daar wordt echt wel rekening mee gehouden. Ik zou die handhavingsactiviteiten dus zeker koppelen aan de subsidiëring, zoals u zegt. Ik pleit ook voor een opname in het politiereglement en een goede samenwerking met politie wat dat betreft. Maar ik denk ook dat het proactief inzetten van camera's heel belangrijk kan zijn in het zwerfvuilbeleid.

Ik heb nog een heel korte suggestie. Ik weet dat er ook een federale campagne met betrekking tot marine-afval opgestart werd. Want ook die mondkmaskers verdwijnen uiteindelijk in zee. Misschien is het nuttig om de tip mee te geven om de krachten te bundelen en samen campagne te voeren wat dat betreft.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik denk dat het een gevoel is dat iedereen wel met zich meedraagt, die afschuw tegenover zwerfvuil, dat onbegrip. Waarom snappen mensen het niet?

Minister, u gaf het ook aan. Sensibiliseringscampagnes zijn nodig, daar wordt veel op ingezet. Maar op een bepaald moment heb je ook bereikt wat je kunt bereiken met sensibiliseringscampagnes. Dan moet je gewoon keihard handhaven. Het is heel goed dat er ook voor die hardleerse mensen extra wordt ingezet op handhaving. Het is ook heel positief dat, in dat operationeel plan dat u uitrolt, de verantwoordelijkheid effectief bij het lokale bestuur wordt gelegd, en wordt gekoppeld aan die subsidies.

Ik vroeg mij af wat de timing was van de inwerkingtreding van dit operationeel plan, aangezien het volgens mij wel timingefficiënt kan gaan.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, Mooimakers is inderdaad een zeer mooi initiatief, en ze zijn ook vrij actief. Maar het is zoals mijn collega al zei: zwerfvuil is gewoon altijd verkeerd. Sensibilisering lijkt mij toch een van de voornaamste aspecten, handhaving is een ander. Maar men zal alleen maar selectief kunnen handhaven. En dat is natuurlijk een beetje het probleem.

Er wordt heel veel weggegooid wat men niet ziet, buiten het bereik van de camera's, men kan ook niet overal camera's plaatsen. Het gebeurt niet alleen in de centra, maar ook langs fiets- en wandelpaden, noem maar op.

Mooimakers is een mooi initiatief en moet blijven gesteund worden. Ik hoop dat er toch ietwat vooruitgang geboekt kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Goedemiddag, zwerfvuil is inderdaad een groot probleem, het ergert ons allemaal en we zouden het graag zo snel mogelijk de wereld uit helpen.

Het gaat hier over coronazwerfvuil. Ik las berichten over afbreekbare mondmaskers. Hebt u daar zicht op, minister? Wat is de stand van zaken? Ik zie hier de kostprijs. Wat is de technologie daarrond? In welke mate zijn deze maskers al op de markt?

De zwerfvuilcijfers voor 2019 komen eraan. Wanneer worden die bekendgemaakt? Wat is de trend?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We zijn het er allemaal over eens dat sensibilisering belangrijk is. Dat merk ik aan de hand van de tussenkomsten. Mooimakers doet samen met de lokale besturen heel wat.

Handhaving is het sluitstuk. Het is natuurlijk niet evident om iemand op heterdaad te betrappen. Ik vind het als signaal belangrijk dat de lokale besturen op dat vlak acties ondernemen. Zoiets wordt dan doorverteld: 'ze zijn aan het controleren'. Mensen worden dan bewust. En 'er staat een boete op' enzovoort. Ook al is het niet evident, we moeten dat samen met de lokale besturen aanpakken.

Camera's werken inderdaad goed, mevrouw De Vroe. We subsidiëren dat via de OVAM. We bekijken hoe en wat we nog meer en sterker kunnen inzetten vanuit Vlaanderen. Dat neem ik zeker mee. We raden sowieso herbruikbare mondmaskers aan, als dat kan natuurlijk. Dat is nog altijd beter dan de bio-afbreekbare maskers, mevrouw Schauvliege. Ik hoop dat we het operationeel plan snel kunnen afwerken.

Aan de cijfers van vorig jaar wordt de laatste hand gelegd. Ik hoop dat we ze een dezer naar buiten kunnen brengen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik wens u te bedanken om rekening te houden met mijn suggestie over de camera's en omdat u ze versterkt gaat proberen in te voeren. Verder kijk ik uit naar de cijfers. Ik hoop dat we dit allemaal samen en samen met de lokale besturen een halt kunnen toeroepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het 5G-netwerk in de Vlaamse omgeving en het nog lopende onderzoek van imec – 550 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Het 5G-netwerk wordt door de regering gepromoot als economisch model voor de toekomst. Apple lanceerde half oktober met een grote campagne zijn vier nieuwe iPhone 12-modellen. iPhone 12 zijn de eerste Apple-modellen die 5G-connectie mogelijk maken.

We hebben in het verleden vastgesteld dat bij de intrede van de iPhone van Apple in 2007 de verkoop van de gsm's pas echt explodeerde. De wetgeving werd in snelheid genomen. Vlaanderen kwam pas in 2008 in actie.

We hebben het in onze commissies Leefmilieu en Landbouw over verdienmodellen. 5G is een gigantisch verdienmodel waar gigantisch veel kapitaal achter zit. Velen hebben een vermoeden wat de voordelen zijn van 5G, maar weinigen kunnen concrete voorbeelden geven die ten goede komen aan de economie, buiten de verkoop van het gsm-toestel op zich.

Apple maakt zelfs reclame dat het toestel wordt geleverd zonder toebehoren, omdat dit duurzaam zou zijn. Het zou meer technologisch afval zijn. Ze vergeten echter dat binnen afzienbare tijd alle overige toestellen die niet 5G-connecteerbaar zijn, worden weggesmeten. Van technologisch afval gesproken.

In de media wordt zelfs aangegeven dat het 5G-netwerk China een economische herstelboost geeft na corona. In kleine lettertjes wordt dan aangegeven dat het overheidsinvesterings betreft. Ook in België gaat het over een hoop euro's. Achter de toekenning van de frequenties gaat een bedrag schuil van ongeveer 1,5 miljard euro. Waarom het nog niet werd toegekend, is omdat Vlaanderen en Wallonië niet akkoord gaan over de verdeling. Vlaanderen heeft waarschijnlijk al een bedrag in een budget gereserveerd. Dat was in oktober. Waarschijnlijk heeft Vlaanderen dat ingeschreven en dient het om de uitgaven te verantwoorden.

We hebben elke keer te horen gekregen dat het wachten is op het rapport van imec (Interuniversitair Micro-elektronicacentrum) dat pas eind volgend jaar af zal zijn. Waarschijnlijk zal het rapport verschijnen en zullen we snel moeten stemmen om ermee door te gaan zonder zelf voldoende geïnformeerd te zijn.

Minister, waarop is het onderzoek van Imec gebaseerd? Werd er in de overheidsopdracht inzake het 5G-onderzoek dat aan imec-Waves werd gegund een tussentijdse rapporteringsplicht opgelegd? Kunnen deze tussentijdse rapporten van het imec 5G-onderzoek reeds beschikbaar worden gesteld van het parlement? Op welke basis werden op de markt al proefopstellingen toegelaten? Waarom proefopstellingen in de publieke ruimte en mensen gebruiken als proefkonijnen, en niet in een economisch gebied zoals de havens?

Ondertussen heb ik begrepen dat in de haven van Antwerpen ook een proefopstelling is geïnstalleerd. Kunt u een opsomming geven van concrete economische toepassingen buiten het steunen van het verdienmodel van de techgiganten? Op welk bedrag rekent Vlaanderen voor de toekenning van de frequenties?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het is verstandig om een wetenschappelijk onderbouwd beleid te voeren en zo neem ik ook de ongerustheid over 5G ter harte. Ik volg daarom de ontwikkelingen rond 5G van nabij op door middel van het onderzoek 'Nieuwe ontwikkelingen rond 5G, de maatschappelijke impact van de uitrol van 5G-netwerken op de stralingsblootstelling.'

Die onderzoeksoopdracht is er gekomen om proactief om te kunnen gaan met nieuwe technologie. Het uitrollen van een 5G-netwerk wordt realiteit en daarom wil ik daar nu al op inspelen door dit onderzoek naar de evolutie van de blootstelling aan radiofrequente straling. Radiofrequente straling afkomstig van zendantennes is gereguleerd binnen het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). Ik wil op voorhand mogelijke gevolgen van de uitrol van 5G detecteren.

Er zijn inderdaad tussentijdse rapporten voorzien. Er wordt gewerkt aan de afwerking van het rapport met simulaties en het rapport met metingen in de omgeving van 5G-antennes. Door de coronamaatregelen is er veel vertraging omdat de metingen niet konden worden uitgevoerd. Als het klaar is, kan dat ter beschikking worden gesteld.

De proefopstellingen met de nieuwe 5G-frequenties worden vooral geplaatst in industriële gebieden, zoals de haven van Antwerpen. U hebt daar ook naar verwezen. Belangrijk om te onthouden is dat de antennes die met een tijdelijke of testlicentie worden geplaatst, ook moeten voldoen aan de Vlaamse stralingsnormen, en dat men ervoor ook een attest moet aanvragen bij het Departement Omgeving, net zoals dat ook nodig is voor andere antennes.

Dan zijn er de concrete economische toepassingen van 5G. Een voorbeeld is dat van robots of sensoren die op industrieterreinen machines continu in de gaten kunnen houden, ook op plaatsen die moeilijk toegankelijk zijn. Dankzij die monitoring weten fabrieken dan beter welke machines wanneer onderhoud nodig hebben, wat de bedrijfszekerheid dan weer verbetert. Ook kunnen onderhoudstechnici reparaties gemakkelijker uitvoeren. Ik denk ook aan het gebruiken van de 5G-technologie in de landbouw om planten heel nauwkeurig op te volgen. Zo kunnen drones gewassen ook vanuit de lucht monitoren. De doorgestuurde informatie kan dan worden gebruikt om de toestand van de gewassen op te volgen, wat ook zal zorgen voor een duurzamer gebruik van bemesting, en betere opbrengsten met minder middelen en een verlichting van het werk van onze landbouwers.

5G kan ook bijdragen aan smart cities. Straatverlichting kan zich bijvoorbeeld aanpassen aan het al dan niet aanwezig zijn van mensen, waardoor er minder energie nodig is. De verkeersdoorstroming kan verbeteren door rekening te houden met realtime-informatie, zoals die over stoplichten, wegenwerken, openbaar vervoer en parkeerplaatsen. Dat kan natuurlijk ook wel zorgen voor een betere toegankelijkheid en een betere luchtkwaliteit.

Natuurlijk zijn al die toepassingen momenteel nog niet op grote schaal in de praktijk gebracht, omdat de eigenlijke uitrol van 5G nog moet gebeuren. De website van het Departement Omgeving wordt binnenkort aangepast, zodat er ook wat meer informatie te vinden is over 5G en mogelijke toepassingen.

Over het bedrag heb ik geen informatie, omdat de veiling, waarvoor het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) bevoegd is, voorlopig nog niet wordt georganiseerd.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor het antwoord. Ik denk niet dat het zeer volledig was. Ik geef toe dat men hier voordeel uit kan halen in economische ruimtes zoals de haven en industriegebieden. U geeft wel een aantal

voorbeelden waarbij dat ook zo kan worden geregeld, waarbij 5G niet meteen nodig is. Ik wil toch de aandacht vestigen op de hightech. Dat is ook wat van in het begin mijn interesse en aandacht kreeg. Er is onlangs een artikel verschenen over hightech en Europa. Het is namelijk zo dat hightechfirma's zeer kapitaalkrachtige bedrijven zijn, die zeer veel onderzoek uitvoeren naar vernieuwing. Op zich is dat niet slecht. Alleen loopt de politiek altijd enorm achter wat dat betreft. Men wordt daarmee geconfronteerd, nu ook. In 2007 was er 2G. Dat was er gewoon. Men moest dat gewoon ondergaan, en de politiek moest dan snel bijbenen en bepalen of ze er al dan mee akkoord gingen, en of dat liep zoals men dat wou. Nu hebben we 5G. Vorige keer, toen Apple zijn modellen introduceerde, was dat ineens overal op de markt en liepen we achter. Die hightechbedrijven staan tientallen jaren voor op ons, op de politiek, op de administratie, op de beleidsvoerders. Nu hebben we het over 5G, maar 6G staat al in de steigers. Dat is artificiële intelligentie toegepast op draadloze verbindingen. Met andere woorden, als wij zo reageren, hoe zullen we ook in de toekomst omgaan met die hightech? We lopen immers hopeloos achter. Kunt u daar al enige commentaar op geven? Is men daar ook al mee bezig? Is het imec er al mee belast om eventueel verder te gaan dan 5G, onder andere inzake die 6G of andere projecten inzake artificiële intelligentie die lopen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Pieters, ik zal sommige zaken die u hebt gevraagd, eens moeten opvragen. Ik kan u wel meedelen dat we 5G uiteraard niet zullen ondergaan. Om die reden is er een proactief onderzoek, zodat we de normering en dergelijke tijdig klaar hebben voor het kan worden uitgerold. Het is goed dat imec dit onderzoek uitvoert, want imec staat vooraan in de ontwikkeling van de nieuwe chips die de hightechbedrijven zullen gebruiken. Ik weet niet of u voor of tegen 5G bent, maar ik wil met klem benadrukken dat het niet klopt dat we dit ondergaan. We houden rekening met het wetenschappelijk onderzoek. Dat onderzoek is belangrijk om tijdig klaar te zijn met de proactieve oefening.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik wil even duidelijk maken dat het partijstandpunt niet is dat we tegen 5G zijn, maar dat moet dan wel specifiek op bepaalde plaatsen worden georiënteerd. De havengebieden of industriële gebieden hebben daar een voordeel bij, maar u hebt al geschetst dat er een grote bezorgdheid is. We kunnen niet overal, langs alle steenwegen en straten, een 5G-netwerk uitrollen. Er zijn mensen die dat niet willen. Welke mogelijkheden biedt u die mensen?

Een bijkomend feit is natuurlijk dat de Vlaamse Regering dit vanwege de economische en financiële aspecten wil stimuleren. Er is veel geld mee gemoeid. Voor 4G is ook een licentie toegekend en daar hingen ook bedragen aan vast. Met betrekking tot de begrotingsdocumenten die we hebben gekregen, heeft het Grondwettelijk Hof, dat hiernaar heeft gekeken, gesteld dat de bedragen die aan de 4G-licenties waren gekoppeld, nog niet eens zijn geïnd. We onderhandelen nu over de 5G-licenties en over de bedragen die hieraan worden gekoppeld. De financiële aspecten hiervan moeten in orde zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de open brief van Voka Limburg over Limburgse investeringen – 585 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, een tijdje geleden, op 20 oktober 2020, heeft het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) Limburg minister-president Jambon een open brief gestuurd over de investeringsmogelijkheden in Limburg. Dit is een problematiek die we in Limburg vaak tegenkomen en waarover we ondernemersorganisaties horen spreken. In de brief heeft Voka geconcludeerd dat 42 procent van de Limburgse ondernemers in deze provincie wil blijven investeren. Dat is het positieve nieuws. Ze stoten echter heel vaak op praktische obstakels en heel vaak zijn dat obstakels in het vergunningstraject, in de ruimte om te kunnen ondernemen. We worden daar in Limburg heel vaak mee geconfronteerd. We zijn het er partijoverstijgend over eens dat er in Limburg ruimte moet zijn voor ondernemers om daar welvaart te blijven creëren.

In de Septemberverklaring heeft de Vlaamse Regering duidelijk gesteld dat er oog is voor het rechtszekere ondernemingskader.

Opnieuw wordt er door de werkgevers toch veel verwezen naar onze eigen bevoegdheden: Omgeving, Ruimtelijke Ordening. Ik ga niet alle voorbeelddossiers opsommen die in de brief vermeld staan, die kennen we ook al heel lang.

Minister, wat is uw reactie op deze brief? Ik neem aan dat u regelmatig in overleg bent met ondernemingsorganisaties. Hoe verlopen die overleggen en wat zijn uw conclusies daaruit?

En vooral, welke initiatieven kunt u en kunnen wij nemen om de rechtszekerheid van investeringen te bieden aan de Limburgse ondernemers, zonder dat daar om de zoveel jaar of per legislatuur een andere visie op gebieden ontstaat? Hoe kunnen we echt een perspectief geven aan die ondernemers, die we toch allemaal zo belangrijk vinden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Bedankt voor de vraag. De brief was niet enkel aan de minister-president gericht, dus we hebben de brief zelf ook ontvangen. En we hebben er uiteraard ook op geantwoord. Het antwoord is ook besproken op de beheerraad van Voka Limburg, heb ik vernomen uit de contacten.

Wat zij naar voren schuiven, zijn zaken die ik ook bij andere werkgeversorganisaties hoor. De dossiers waarnaar men verwijst, zijn een voor een zaken die al heel lang een pijnpunt vormen in Vlaanderen. Daarom zijn we in het regeerakkoord ook overeengekomen dat we initiatieven moeten nemen om de procedures te vereenvoudigen en te versnellen.

Daarom zijn we ook met een aantal zaken bezig, dat hebben wij hen ook geantwoord. We investeren bijvoorbeeld in snellere beroepsprocedures en we ambiëren een halvering van de doorlooptijd bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVB). Want daar zit meestal het probleem. Die beroepsprocedures duren heel lang, zeker voor een ondernemer die wil investeren. Achttien maanden wachten voor je kunt investeren, dat is veel te lang. Daarom komt die digitalisering er, plus ook de extra rechters. Zo hopen we toch om die doorlooptijd te halveren.

Een eerste voorstel van decreet werd dan ook al in november goedgekeurd. Een tweede punt waar ik aan werk – en dat is iets wat ik heel vaak hoor bij velen –, is de milieueffectenrapportage. Eigenlijk is het wel spijtig, ik zeg dat ook heel vaak tegen ondernemers. Normaal gezien moet zo'n rapportage hen helpen en ondersteunen om hun projecten nog beter en sterker te maken. Het dient niet om hun project de grond in te boren, bij manier van spreken. Daarom wil ik ook voor het eerst een hervorming doorvoeren van de milieueffectenrapportage. Dat is een tweede werk. Ook dat loopt.

En uiteraard is er alles wat met omgevingsprocedures te maken heeft, dat is een derde werf. Het optimaliseren en versnellen waar dat kan. De evaluatie werd opgestart en die loopt. Ook dat zit dus mee in de oefening. Maar de grootste bezwaren zijn vooral die MER-procedures (milieueffectrapport) en de beroepsprocedures.

Een vierde werf – en ook daar is intussen een werkgroep opgestart – is de hele Sevesoproblematiek. Dat speelt mee in Limburg, in Beringen. U kent dat, collega Coenegrachts, dat is een vierde werf waarmee we bezig zijn.

Ik heb ook begrepen dat de ondernemers in Limburg de handen in elkaar slaan met milieuorganisaties. Dat vind ik wel positief. Het is belangrijk dat die twee elkaar vinden in vele dossiers. Het wil ook zeggen dat beide partijen water bij de wijn moeten doen, want voor alles wat in Vlaanderen met ontwikkelingskeuzes te maken heeft, moeten we een afweging maken, zowel naar ruimte als naar milieu en ecologie. Dat is een moeilijk evenwicht, dat moet je altijd goed afwegen. Dat is een moeilijke keuze die je moet maken.

We zeggen vanuit Vlaanderen ja tegen het inkorten van procedures en termijnen, maar dit mag niet op gelijke voet gezet worden met het inperken van de rechten van burgers of minder milieubescherming. In Vlaanderen maken we nog steeds milieu-ecologische en ruimtelijke afwegingen en ontwikkelingskeuzes in het belang van de Vlaamse samenleving. En dat is soms een moeilijke keuze die niet voor iedereen het gewenste resultaat oplevert of niet altijd even snel tot resultaten leidt.

Het is heel belangrijk dat de verschillende partners elkaar daar ook vinden, en dat men in overleg gaat. We zouden natuurlijk ook een deel van de procedure kunnen 'shortcutten' als de provincie niet meer bevoegd is. Dan is die knip er toch, en daar bespaar je toch veel tijd mee. Maar ik heb begrepen dat niet alle politieke partijen daarachter staan, en er moet dus eerst eensgezindheid zijn.

Men vergeet ook vaak de tijd die nodig is voor de deputatie om de vergunning af te leveren. Dat duurt ook verschillende maanden. Maar dat wordt dan meestal niet meegeteld. Maar de maanden dat je wacht op een Vlaamse vergunning, worden dan opeens wel meegeteld. Ik vind wel dat, als we de discussie ten gronde willen voeren, we dat eigenlijk ook wel eens onder de loop moeten nemen. Maar ik heb begrepen dat daar geen meerderheid voor te vinden is.

Wat de verschillende projecten betreft die u opsomt, daar zijn we mee bezig. Het complex project Noord-Zuid loopt helaas al mijn halve leven, denk ik. Ik hoop dat we nu echt wel keuzes kunnen maken. Er zijn ook de ENA-projecten (Economisch Netwerk Albertkanaal), waar ik samen met collega Peeters ook in overleg ben met lokale besturen in het kader van mogelijke versnellingen. Ook dat loopt wel goed, denk ik. U weet dat sommige dossiers ook worden begeleid door onze cel Vlaamse strategische Investeringsprojecten (VIP). Ook dat is van groot belang.

En wat uw tweede vraag betreft, rond rechtszekerheid: vanuit het beleidsdomein Omgeving wordt samen met veel andere partners, waaronder ook de economische actoren, aan gebiedsprogramma's gewerkt, en ook aan relevante realisatiegerichte planningsprocessen. Ook in de provincie Limburg werken we aan een gunstig ondernemersklimaat, dat is zeer belangrijk. Ook rechtszekere plannen en rechtszekerheid zijn van groot belang. Wij maken ook werk van een verbetering van de procedures, en we proberen ook om in elk concreet dossier snel tot goede resultaten te komen.

Tot slot wil ik ook benadrukken dat wij met de Vlaamse Regering een bondgenoot zijn om alles in werking te brengen om het goede investeringsklimaat in Vlaanderen nog zoveel mogelijk te verbeteren. Ik denk dat ik mijn eigen oefening heb, met die vier werven. Ik hoop dat ik op die manier toch aan een goed investeringsklimaat kan werken. Ik denk dat het ook echt van belang is dat de verschillende partners elkaar vinden. Ik vind dat zelf ook wel belangrijk.

Oosterweel is bijvoorbeeld in een stroomversnelling geraakt toen de verschillende partners elkaar hadden gevonden. Voor mij was het als minister echt heel aangenaam om die vergunning af te leveren, omdat je weet dat iedereen daar op dezelfde lijn zit.

Ik ben ook heel blij met wat ik heb gelezen in Het Belang van Limburg. Ik hoop echt dat men daar ook werk van maakt, de milieuorganisaties samen met de werkgevers. Maar dan moeten de beide ook op geregelde tijdstippen elkaar willen spreken. Voor mij zijn dat geen tegenstellingen. Men moet eigenlijk uit die loopgraven komen, en elkaar proberen te vinden. We moeten continue afwegingen maken, ik ben dat ook verplicht volgens de regelgeving. Het zal voor mij heel goed zijn als men dat ook doet op het terrein.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, bedankt voor het uitgebreide antwoord. Er zijn in het regeerakkoord inderdaad afspraken gemaakt om heel veel procedures te verkorten. Ik ben blij dat u daar ook actief mee bezig bent. Inderdaad, die MER-procedure blijft toch wel een heel langdradig proces, een heel moeilijk en technisch proces. Dat schrikt heel veel ondernemers ook af. Het kost heel veel tijd en heel veel geld. We moeten inderdaad heel kritisch kijken naar hoe we dat kunnen verkorten. Dat lijkt mij heel positief nieuws.

U hebt natuurlijk gelijk dat het ook burgers en verenigingen onder elkaar zijn, die dan procedures tegen mekaar beginnen. Ik begrijp dat het aangenamer en makkelijker is als iedereen op dezelfde lijn zit, maar we zijn natuurlijk een overheid. Op een bepaald moment, ook als mensen niet op dezelfde lijn zitten, zijn wij degenen die moeten vergunnen, op basis van de milieueffecten natuurlijk en op basis van een goede beoordeling. We moeten daar toch binnen redelijke termijnen die zekerheden en uitspraken kunnen geven, ook aan ondernemers.

In Limburg blijft de vraag wel waar je dat dan mag doen, waar je bedrijventerreinen mag uitbreiden, waar je nog mag ondernemen. Daar moeten we ook de duidelijkheid kunnen geven dat, als de milieueffecten onderzocht zijn en als een bepaald gebied een bestemming krijgt richting industrie en ondernemen, het ook op lange termijn gegarandeerd is en dat het ook in de praktijk omgezet kan worden, en niet telkens opnieuw in vraag wordt gesteld of bepaalde gebieden geschikt zijn voor ondernemingen. Op een bepaald moment heb je een uitspraak gedaan en dan moet het ook duidelijk zijn dat dat gebied voor ondernemers is en dat bedrijven zich daar kunnen vestigen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Wij zijn voor u een partner wat de provincies betreft. Pas op, de politieke provincies, want er is nog altijd een groot verschil – het politiek orgaan van de provincie. Die zijn er nog, en we moeten daarmee aan de slag. Limburg is een mooie provincie om economisch iets te ondernemen.

Ik kan collega Coenegrachts niet helemaal bijtreden als het over industrieterreinen gaat. Er zijn nog mooie plaatsen en genoeg plaatsen op industrieterreinen. Alleen moeten we kijken dat die industrieterreinen niet platgelegd worden qua voorwaarden: lokale bedrijven, grotere bedrijven en noem maar op. De categorisering van de bedrijfsterreinen is wel een probleem.

U geeft een aantal zaken op waar het mis kan gaan, maar dat is meestal voor grotere bedrijven. In Limburg hebben wij nood aan meerdere kleine bedrijven. Dat kan: we hebben bijvoorbeeld het SALKturbo-project (Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat), dat gesteund wordt door de provincie. In welke mate dat iets brengt, zullen we moeten afwachten. De vorige SALK-projecten waren immers maar een matig succes. Maar het bestaat, we moeten daar dus mee aan de slag.

Collega Tobback heeft het in een andere vraag gehad over ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en over de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv). Daar zijn ook mogelijkheden om in kleinere investeringen mee te gaan, om mensen die met initiatieven komen te ondersteunen. Er zijn dus tal van mogelijkheden. Minister, u bent zelf Limburgse, ik hoop dat u daar ook de nodige schouders onder zet, want ik denk dat het de moeite is om Limburg daarin te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, u zult in onze fractie uiteraard een partner vinden om procedures te versnellen, hoewel dat geen gemakkelijke oefening zal zijn. Na de commissie ad hoc daaromtrent zijn er al een aantal initiatieven genomen, onder andere het decreet Complexe Projecten. De snelste weg is nog altijd de meest rechtszekere weg. We hebben geen enkele baat bij heel snelle procedures waar naderhand brandhout van gemaakt wordt door allerhande procedures.

Dat er in nogal wat procedures tijd verloren wordt door de provincie, daar zou ik graag een paar voorbeelden van willen hebben, maar ik denk dat ons dat te ver zou leiden, dat zal misschien beter in een schriftelijke vraag staan.

Hoe onze procedures ook versnellen, finaal zal er altijd een keuze gemaakt moeten worden. Limburg is uiteraard een groene provincie, waar we trots op zijn en waar we in deze tijden ook blij mee zijn, maar de welvaart van onze Limburgers moet daarbij ook in het oog gehouden worden. We zullen daar altijd keuzes moeten maken. Als ik over economische ontwikkeling spreek, spreek ik ook over onze land- en tuinbouw, die ook een heel belangrijk onderdeel uitmaakt van dat agrobusiness-complex, dat in zijn totaliteit toch over 4 miljard euro gaat in Limburg. Ook op dat vlak zijn er dus uitdagingen. Ik pleit ervoor om ook daar aan het welzijn en de welvaart van Limburg te denken. Maar nogmaals, u hebt onze volle steun om mee te denken in procedures.

Collega Pieters, ik ben het er wel niet mee eens dat het onderscheid tussen regionale bedrijven en kmo's veel te strak zou zijn en dat dat ontwikkelingen in de weg zou staan. Uiteraard moeten we een goed kmo-beleid voeren. Maar we zien vandaag ook in de vastgoedsector dat men er heel erg naar kijkt om daar op korte termijn te cashen. Er is heel veel vraag om grote bedrijventerreinen in heel veel kleine bedrijventerreinen te verknippen, zodat er snel gebouwd kan worden. Ik vind dat we als provincie ook moeten zorgen dat, als er grotere werkgevers op zoek zijn naar plaatsen om zich te vestigen, we daar ook mogelijkheden hebben in Limburg. Ik denk dat we dan die regelgeving moeten durven te bewaken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De welvaart van onze provincie is uiteraard cruciaal. Ook de economische ontwikkeling is van belang. We zullen daar ook verder werk van maken. Maar het is ook heel belangrijk dat men voort kan als ondernemerswereld. Ik verwijs bijvoorbeeld naar heel de saga rond het Essersbos. Dat is indertijd vergund door de Vlaamse Regering, maar uiteindelijk zie ik daar nog steeds geen activiteiten, omdat men in beroep is gegaan enzovoort. Dat wilde ik bijvoorbeeld vermijden met de Groene Delle, een natuurgebied waar men het traject al voor mij had ingezet. Ik wil ook weg van die loopgraven, waar je op den duur niets meer kunt doen. Vandaar dat de Vlaamse Regering ook gezegd heeft heel snel te gaan. Dat is bezig, samen met minister Crevits en minister Peeters. In het ENA-gebied (Economisch Netwerk Albertkanaal) kijken we waar we dan de industrie wel rechtszekerheid kunnen geven en zorgen dat die industrie niet in allerlei procedureslagen komt te zitten, en dat het er ook snel zal komen. Naar rechtszekerheid is dat ook van cruciaal belang. ENA loopt en als ik zie hoeveel hectaren er zijn, ben ik ervan overtuigd dat we een mooi pakket gaan hebben voor de ondernemers in Limburg.

SALK wordt inderdaad getrokken door de provincie. Natuurlijk zullen wij dat ook mee ondersteunen vanuit het Vlaamse niveau. De provincies zijn daar echter aan zet. Alles wat met omgevingsprocedures te maken heeft, zit in de evaluatie. Maar die beroepsprocedures die immens lang duren, moeten we inkorten, dat zegt men ook heel vaak. De MER-rapportage (milieueffectrapport) moet een positief element zijn, dat wil ik toch benadrukken. Die moet evolueren naar een positief instrument om je dossier beter te maken in plaats van dat af te schrijven.

Uiteraard, met het versnellen bedoelen we niet dat we allerlei afwegingen niet meer gaan doen. Dat gaat zo niet. Het aspect snelheid is even belangrijk als een kwalitatieve en goede besluitvorming zonder afbreuk te doen aan de rechtsbescherming die we kennen in onze samenleving.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, u begon inderdaad over ENA. Dat is zeer belangrijk en wordt de lakmoesproef om te bewijzen dat die ruimte er in Limburg wel is en dat dit rechtszekere ruimte is. U had het over de Groene Delle, wat de redenen daarvan ook waren. Dat is zo'n gebied waarvan iedereen dacht dat men daar kon ondernemen. Dat is uiteindelijk niet zo gebleken. Dat vertrouwen herstellen, kan inderdaad via het ENA-netwerk. We rekenen op u voor een snelle besluitvorming daaromtrent.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.